

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

40urni delovni teden

Zadnjega aprila letošnjega leta je Mednarodna konferenca za delo v Ženevi sprejela z 48 proti 37 glasovom predlog francoskega delavskega delegata Jouhauxa, da se z mednarodno uredbo določi delovni teden s 40 urami za vse industrijske države. Da bo uredba mednarodne konference za delo postala v kaki državi tudi polnomočni zakon, bo morala biti sprejeta in potrjena od lastnega parlamenta, kar se pa čisto gotovo ne bo še tako hitro zgodilo. Saj čaka še cela vrsta drugih enako važnih uredb Mednarodne delavske konference, kakor tudi Mednarodnega urada za delo, že leta in leta brez uslišanja pred vrati nešteto parlamentov. Upajmo, da bo najnovejša uredba, za katero se delavske organizacije že dolgo bore, imela lažjo in hitrejšo pot po svetu.

Zakaj ni delavstvo več zadovoljno z washingtonskim dogovorom, ki je uvedel v obrate 48-urni delovni teden? Razlogov imajo več. Eden glavnih, ki ga navajajo, je rastoče število prebivalstva. Ker se nove industrijske naprave ne večajo v isti meri, kakor se množijo prebivalstvo, bo vedno več ljudi brez dela, ako se ne skriči delovni čas in tako nudi možnost, da pride izmenoma čim več delavstva do zaslužka. Nadalje argumentirajo zastopniki delavstva, da je napredujoča tehnika, zlasti pa z njo združena racionalizacija dela bistveno spremenila razmere na delovnem trgu. Nove naprave pospešujejo mehaniziranje proizvodnje, delovni proces je pospešen. Storitnost posameznega delavca se je bistveno zvišala. Industrijskemu razmahu pa so zlasti v starih industrijskih državah potegnene zelo tesne meje, kjer se radi industrializacije nekaj agrarnih in kolonijalnih držav izvoz industrijskih izdelkov vedno manjša, za domačo potrebo pa se že davno itak preveč producira. Tudi iz tega razloga naj bi se z zmanjšanim delovnim časom omogočilo čim več delavstvu, da pride do dela.

Z skrajšanjem delovnega časa upa torej delavstvo, da zmanjša v svojih vrstah brezposelnost, ki je brez dvoma najbolj pereče in najbolj grozeče socialno vprašanje našega časa. Kajti brezposelnost ima najusodnejše posledice za gospodarsko fizično in moralno življenje delavskega stanu. Življenjski standard delavstva pada vedno bolj, radi finančne oslavitve se vse bolj rušijo delavske organizacije, zlasti celotni sistem delavskega zavarovanja. Vse raj smo poročali, da je samo Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ob svojem računskem zaključku za leto 1931 izkazal 1,4 milj. Din primanjkljaja. Še poraznejše so številke iz drugih, bolj industrijskih držav. Zmanjšanje prejemkov delavstva se pozna pri obleki, hrani in stanovanju; v zvezi s tem se širi med delavstvom pijančevanje, samomor, in velika razrvanost družinskega življenja. Gotovo je torej treba poskusiti vsa sredstva, da se čim bolj omeji brezposelnost in če je 40-urni delovni teden eden izmed primernih sredstev, je v splošnem interesu, da se čim prej izvede.

Toda delodajalci ravno temu ugovarjajo, da bi uvedba 40-urnega delovnega tedna res mogla bistveno učinkovati na zmanjšanje brezposelnosti, češ, da če dosedaj v mnogih obratih ni delavstvo polno zaposleno, po drugi strani so pa zopet tehnični razlogi, ki zahtevajo od časa do časa celo čezurni obrat. Na ta ugovor odgovarjajo delavski zastopniki z raznimi statistikami, ki kažejo, da bi splošna uvedba skrajšanega delovnega časa vendarle mnogim brezposelnim nudila možnost, da pridejo do dela. Natančne statistike so v tem oziru seveda nemogoče, vendar računajo, da bi samo v Nemčiji prišlo na novo do kruha 800.000 do 1 milj. delavcev, v Angliji pa še več.

Industriji dalje navajajo, da bi 40-urni delovni teden močno oviral prožnost obratov in da bi sploh znatno podražil proizvodne stroške. Tako n. pr. pravijo podjetniki, da so dandanašnje gospodarske prilike take, da mora podjetje računati največ na kratkoročna naročila. Ob ugodni konjunkturi je dovolj dela, toda naročila je treba vedno tudi v jako kratkem roku dobaviti. Ob takih prilikah pa mora delavstvo poprijeti in delati magari tudi čez uro. Menjavanje šifra bi delo samo zavleklo. Na to odgovarjajo zagovorniki delovne reforme, da tudi uvedba skrajšanega delovnega časa ne izključuje za posamezne nujne slučaje čezurnega dela. V onih obratih pa, kjer tečejo stroji noč in dan, bi se mesto dosedanjih treh šifrov razdelilo delo na štiri, kar se zopet da tako urediti, da je omogočen osemurnik. Po tej razdelitvi bi delavec delal 5 dni na teden. Obrat bi sicer tekel 6 dni, toda vsak delovni dan bi izmenoma izpadla ena šestina močnega od dela. Tudi tako bi se dalo urediti, da bi izmenoma ena šestina delavcev izpadla za ves teden. V mnogih industrijah v Belgiji in Franciji je že uvedeno delo s štirimi šifri in sicer tako, da šifra traja 8 ur. Kjer pa gre za neprestan obrat, tam pa je delovni teden za posameznega delavca skrajšan na 42 ur.

Res pa je, da bi 40-urnik nekoliko podražil proizvodne stroške, če bi se imel obrat vrstiti v isti meri kot dosedaj, to pa predvsem radi plač za novo delavsko ekipo. To je pa tudi zaenkrat najbolj resen in stvaren pomislek proti reformi delovnega časa, kajti razume se, da bi delavstvo tudi pri 40-urnem delovnem tednu reflektiralo na kar moč isti dohodek, kakor ga ima sedaj. Vendar so zagovorniki reforme prepričani, da bi podjetnik kljub tem ne bil na škodi. Kajti velike dobrine, ki jih sicer vsebuje 40-urni delovni teden, bi prišle v dobro tudi delodajalcu. Delavec bi bil obvarovan pred preutrujenostjo, ne bi bil tako hitro zgnan in izrabljen, ker bi se vsak teden lahko dobro odpočil in osvežil svoje moči. Zato bi tudi med tednom toliko vestnejše in marljivše opravljal svoje delo. Mnogo bi prihranile razne bolniške blagajne, ker bi se zdravstveno stanje delavstva dvignilo.

Volitve ne bodo ničesar spremenile na dosedANJI politiki Francije

Kako sodijo o tem angleški diplomatski krogi

London, 3. maja. Glede francoskih volitev se izraža v tukajšnjih diplomatskih krogih sledeče mnenje: Na podlagi 248 rezultatov, ki jih zaznamujejo volitve za francoski parlament od 1. maja, do čim je treba izvoliti še 357 poslancev prihodnjega nedeljo, se ne da sklepati še ničesar pozitivnega, kako bo izgledala bodoča večina francoskega parlamenta in kakšna bo nova vlada. Gotovo je zaenkrat samo to, da bodo tvorile v bodoči zbornici najjačša stranka ene skupine, ki tvorijo sredino in odklanjajo tako ekstremne desničarje kakor radikalno levico. Res je sicer, da bodo levičarji pod vodstvom Herriota izšli iz volitev okrepljeni, vendar pa ne morejo sestaviti vlade brez pomoči sredinskih strank in bodo v vsakem slučaju, četudi bi se uresničile njihove najprejznejše nade, razpolagali komaj s kakšnimi 20 glasovi večine. Levičarska vlada v koaliciji s socialisti je sprito energičnega antisocialističnega razpoloženja ogromne večine francoskih republikancev izključena. Na tej podlagi bi se sprito odpora sredinskih strank ne mogla sestaviti nobena vlada. Četudi bi ožje volitve prinesle od levičarjev začetni uspeh Herriotu, niti oddaleč ne bo mogoče govoriti o kakšni zmagi svobodomislelnega kartela, ker je vlada Herriota brez podpore sredinskih strank, ki so načeloma proti obnovi kulturnobojnega kartela, absolutno nemogoča.

Kakor bodo ostale tudi po 8. maju nespremenjene smerice notranje politike Francije, ki bo nadaljevala politiko združenja vseh pozitivnih narodnih sil brez vsake najmanjše kulturnobojne barve in v ostrem nasprotju z vsako socialistično tendenco, ki za Francijo pomeni nedopusten in s francoskim narodnim značajem nezdržljiv prevrat, tako volitve tudi ne bodo ničesar spremenile na zunanje-političnih smernicah republike. Italijan-

ski javnost sicer po principu, da človek tisto, kar želi, da bi se zgodilo, smatra že kot gotovo dejstvo, predvideva vlado, kateri ne bo predsedoval več Tardieu, ampak Herriot, toda velika zmota je, če kdo misli, da bo Herriot z ozirom na Italijo vodil drugačno politiko, nego jo je Tardieu. Angleška javnost smatra tudi veselje ameriškega časopisa nad narastkom levice za neosnovano, v kolikor se nanaša na kurz zunanje politike. Tudi Herriot bi se moral nujno naslanjati na razpoloženje velike večine francoskega prebivalstva, ki je, naj je potem volilo bolj desničarsko ali bolj levičarsko, slejkoprej za odločno nacionalno tradicionalno francosko politiko in nasprotno vsaki politiki, najsi bo pod vedomom pacifizma ali panevroptstva in podobnih gesel, ki bi v njegovih očeh pomenila oslabeitev Francije. Angleži, ki so največji realisti, se ne udajajo v tem pogledu nobenim iluzijam kakor njihovih bratje preko Oceana.

Sestava vlade bo to pot izredno težka; najbrž bo Francija morala prestati celo serijo vladnih kriz. Vse te krize pa ne bodo ničesar spremenile na razpoloženju francoskega prebivalstva, kar se tiče zunanje politike — na razpoloženju, ki je prišlo do izraza že pri prvih volitvah 1. maja, ki so pokazale veliko indiferenco večine prebivalstva napram strankarski borbi med desnico in levico. Ta indiferenca ima samo eno razlago: da se namreč francoski volivci ni navduševali za volitve, v kolikor so imeli politiki namen, da poglobijo idejo in strankarska nasprotstva, kar naj bi se v bodoči zbornici izrazilo v hegemoniji enega bloka, kakor je bilo to pred osmimi leti. Zmaga so odnesle v resnici sredinske stranke in to pomeni, da francoski narod hoče kontinuiteto dosedanje nacionalne politike na znotraj in zunaj. Četudi nova zbornica ne bo podpirala pretiranega nacionalizma,

kakor ga propagirajo skrajne desničarske stranke, ki bodo iz volivne borbe izšle zelo oslabiljene, pa ni od nje nikakor pričakovati kakšnih znanih koncesij Nemčiji in nemški politiki. Mirno se lahko reče, da bo tudi nova zbornica smatrala versaillesko pogodbo kot nedotakljivo podlago položaja v Evropi.

Priprave na ožje volitve

Pariz, 3. maja. Iq. Za ožje volitve, pri katerih bo prihodnjo nedeljo razdeliti še 378 mandatov, so levičarske stranke že sklenile skupno taktiko z geslom: »Pobiti reakcije! Socialisti upajo na velike uspehe. Radikali hočejo k dosedanjim 63 doseženim mandatom pridobiti še 88 mandatov, socialisti k 40 še 82 mandatov, republikanski socialisti pa k 13 še 22 mandatov. Če bi vsi dosegli te številke, ki si jih žele, bi razpolagala levica natančno s 308 mandati od skupnih 615 mandatov in bi torej imeli neto večino. Tako močna levičarska zmaga pa ni verjetna. Informativni tisk smatra danes, da bo dosedanje desničarsko večino zamenjala levo orijentirana koncentracija, dočim smatra »Journal«, da suneč na levo ne bo tako močan, da bi mogel obnoviti levičarski kartel iz l. 1924. »Matin« ugotavlja, da so socialisti imeli dobiček radi zmagatnega nazadovanja komunistov. Desničarski listi strastbo agitirajo za ožje volitve ter tudi javljajo, da bo Tardieu že danes zapustil bolniško posteljo in da hoče imeti v četrtak velik volivni govor. V tabornu radikalov je volivna baisse povzročila na borzi močno nerazpoloženje. »Ere Nouvelle« izjavlja izrecno, da je za to odgovorna Tardieujeva vlada, ker je že mnogo let imela v svojih rokah renimo blagajno in je za to odgovorna tudi med volivnim bojem, interesi Francije pa so višji kakor interesi premaganih strank.

Zunanja politična debata v rimskem parlamentu

Emigranti - protifašisti izgube italijansko državljanstvo

Neobhoden sporazum s Francijo

Rim, 3. maja. Z. Debatu o proračunu italijanskega zunanjega ministrstva v italijanski zbornici je potrdila znane direktive velikega fašističnega sveta, da fašistična Italija izvede energično akcijo, da se končno likvidirajo tragični računi svetovne vojne, namreč, da se anulirajo vojni dolгови in reparacije, da se vzpostavijo normalni trgovinski odnosi z odstranitvijo carinskih mej, kakor tudi, da Zveza Narodov izvrši revizijo mirovnih pogodb. V debati so vsi govorniki pozdravili poročilo proračunskega odbora, katero je izdelal fašistični poslanik in šef presbitorja predsedništva vlade Poverelli ter pri tem naglašali, da zunanjo politiko vodi konsekventen voditelj fašizma predsednik Mussolini ter ga po njegovih navodilih zunanji minister Grandi uspešno zastopa ter spravlja do izraza težnje fašistične Italije.

Odkar so v italijanskem parlamentu sami fašisti, so diskusije zelo kratke in nezanimive, kljub temu pa je za današnje sejo vladalo izredno veliko zanimanje, ker so pričakovali, da bo zbornica iznesla svoje stališče v mnogih važnih vprašanjih zunanje politike. Med drugimi so se debate udeležili tudi fašistična poslanka Ferretti in Janelli ter italijanski zunanji minister Grandi. Prvi govornik je povdarjal, da fašistični svet, zavedajoč se svoje moči popolnoma mirno spremlja razvoj mednarodnih dogodkov zaupajoč v Mussolinija in Grandija. Ferretti smatra da je telom 10 let fašistični režim izvršil genijalen program. Propaganda v inozemstvu je bila uspešna. Govornik priporoča, da se zakon od leta 1912, ki določa, da italijanski državljani ki so naseljeni v inozemstvu, lahko postanejo državljani dotične države, spremenijo, odnošno da se ta zakon dovede v sklad z zakonom od l. 1926, ki daje Italijanski vladni možnost, da oni italijanski državljani, ki rovarijo v inozemstvu proti koristim fašistične Italije, odvzame italijansko državljanstvo. Ta dva zakona je treba izpopolniti tako, da brez posebnega dovoljenja italijanske vlade ne sme noben italijanski državljani sprejeti državljanstva kake inozemske države. Grandi povdarja v svoji izjavi, da sta bila oba zakona strogo izvajana ter da se bodo tudi v bodoče pobijali vsi poskusi, da italijanski izseljenci prekinajo zveze s svojo domovino ter da se v tujini raznaredijo. Medtem ko bo napram onim državljanom, ki se obnašajo sovražno proti fašistični Italiji, najstrožje izvajala zakona ter jim vzela italijanske državljan-

stvo, bo nasprotno ščitila one, ki ljubijo svojo domovino in ki so tudi vredni zaščite. Te odredbe pa veljajo samo za nepomirljive sovražnike fašizma in se ne bodo izvajale nad njihovimi potomci, ki se bodo smatrali kot pravi italijanski sinovi.

Nato je govoril Janelli o francoskem načrtu, po katerem bi se Avstrija in Madžarska priključili državam male antante in ki ima poleg ekonomskega tudi politični značaj. Napram tem zahtevam Italija ne more ostati ravno dušna. Koristi Italije v srednji Evropi se ne morejo in ne smejo pustiti ob strani že zaradi velike vojne, katero je Italija vodila proti bivši

avstro-ogrski monarhiji. Francoska težnja prihaja v tem vprašanju v protislovje z nedavnimi izjavami predsednika francoske vlade, da se morajo italijansko-francoski odnosi urediti v medsebojnem zaupanju. To izjavo je Italija pozdravila z veliko zahvalo. Italija je s svetovni vojni dokazala, da jo s Francijo veže latinsko bratstvo, in ne more razumeti, da se po vojni ne vodi računa o zgodovinskih dejstvih ter da se je celo ustvaril neprijeten gospodarski položaj in da meče ena država drugi polena pod noge. Glavni sporni vprašanji med Francijo in Italijo sta razmejitev na jugu Tripolisa in pomorski odnosi. Sporazum glede teh vprašanj je mogoč, če Francija spremeni svoje stališče napram Italiji. Na koncu je Janelli poudarjal, da je sporazum med Italijo in Francijo neobhodno potreben in da je čas, da se prične pogajanja brez ozira na politične smerice, ki jih zastopata francoska in italijanska vlada.

Česar ne zaupa gospodinja, nobeni tuji roki

in kar hoče sama skrbno osnažiti, zato uporablja Albus milo za umivanje.

Obilna mehka, polna pena, znamenje čistega nepotvorjenega mila, osnaži najfinejšo tkanino. Njegova mehka pena varujoče razstopi vsako nesnago.

Nov udarec Podonavju

Omejitev uvoza v Avstrijo — Sosedne države bodo odgovorile

Dunaj 3. maja. -v. Že iz komentarjev vladnih listov samih je razvidno, da se Avstrija z novo omejitvijo uvoza podaja na zelo nevarno pol. Res je da omejitev uvoza trenutno lahko zboljša trgovinsko bilanco in tudi položaj narodne banke, ker prepreči odtok deviz, toda prej ali slej se bo pokazalo, da je to dvorezno meč. Avstrijska javnost sama se boji, da bodo sosednje države odgovorile s tem, da s svoje strani omejijo uvoz iz Avstrije. Avstrija je pretežno industrijska država in nadaljnjia omejitev uvoza njenih industrijskih izdelkov v druge države, bi lahko smrtno zadela glavno pridobitno panogo te dežele.

Pravno je omejitev v veljavi že od sobote, vendar vlada še ni dala carinskim organom povsem določenih navodil. Sredi se je vršilo o tej zadevi v finančnem ministru posvetovanje, ki so se ga udeležili predstavniki finančnega, trgovskega in ministrstva za narodno gospodarstvo, nadalje predstavniki narodne banke, trgovske zbornice, delavske zbornice in drugih gospodarskih ustanov.

Vlada si je postavila za načelo, da je treba predvsem omejiti uvoz iz tistih držav, ki v Avstriji malo kupujejo. To načelo je silno elastično in ekonomsko neosnovano; kajti trgovina ni delo simpatij, temveč vprašanje gospodarske rentabilnosti. Trgovci pa kupujejo tam, kjer dobi blago bolj po ceni. Ako se v trgovinskih bilancah med dvema

državama pojavi močan pasivum za eno, je paš to znamenje, da druga država blaga, ki ga prva producira, ali ne rabi ali pa, da se ji kupovanje tega blaga ne rentira, ker ga dobi po zmernejših cenah drugod.

Da se vlada boji represalij iz sosednjih držav, kaže tudi pisanje vladnega tiska. Ta poudarja, da so že v januarju tega leta finančni strokovnjaki pri Zvezi narodov svetovali Avstriji naj omeji uvoz. Takrat se je vlada posvetovala s pridobitnimi krogi. Predstavniki kmetijskega stanu so seveda pozdravili to misel, ker so računali, da se bo skrajšal uvoz kmetijskih pridelkov; industrija ni bila nedušana za omejitve, medtem ko so se delavske zbornice izrekle zanj. Namen vlade je naletel na najhujši odpor pri trgovcih; zato ga vlada tudi ni izvedla. Sredi aprila so predstavniki Avstrije, ki so se pogajali za zunanje posojilo, prinesli iz Zeneve nov nasvet, naj vlada na vsak način uvede postopanje za omejitev uvoza. Tako izjavljajo v vladnih krogih.

Pri tem so uveljavili načelo naj se omeji, ako ne že popolnoma prepreči uvoz luksuznih in tistih izdelkov in pridelkov, ki jih Avstrija sama proizvaja. Omejitev uvoza bi zadela češkoslovaško predvsem glede sladkorja, bombažnih tkanin, premoaga in čevljev. Nemčija bi prizadela glede avtomobilov in drobnega industrijskega blaga. Francija bo za-

dela omejitev uvoza vin in avtomobilov, Italijo omejitev uvoza zelenjave in južnega sadja, Jugoslavijo, Romunijo in Madjarsko pa omejitev uvoza živine, perutnine in drugih živil. Primanjkljaj avstrijske trgovinske bilance znaša 850 milijonov šilingov. Z omejitvijo uvoza luksuznega blaga, bi Avstrija pridobila 200 do 300 milijonov šilingov, pri kolonialnem blagu in južnem sadju 80 do 90 milijonov šilingov, pri premoagu, avtomobilih in vinu okoli 120 milijonov. Gospodarski izvedenci menijo, da so carine na živino že tako visoke, da sploh onemogočijo vsak uvoz. Ker bi prihranki na vsem blagu, ki ga vsebuje seznam zadetega blaga, ne zadostovali za kritje primanjkljaja trgovinske bilance, je treba računati s tem, da bo v kratkem objavljen nov seznam blaga, za katerega uvoz bo potrebno dovoljenje. Na podlagi teh sklepov, ki so plod povsem nove avstrijske trgovinske politike, bo avstrijska vlada uvedla pogajanja z vsemi sosednjimi državami za revizijo sedanjih trgovinskih pogodb.

Brezdvomno je bil s temi odredbami zadan hud udarec misli Podonavskega gospodarskega bloka, saj so te popolnoma v navzkrižju z njo. Gotovo je, da bo nova trgovinska politika avstrijske vlade izvala reakcije v sosednjih državah in da bodo te carinske zidove zopet povišale.

Centrum na razpolju

Kako misli Brüning preosnovati vlado

Berlin, 3. maja. Odkar je prispel iz Zeneve kancler Brüning, se v centru v navzočnosti prelata Kaasa neprestano vršijo posvetovanja o nadaljnji taktiki katoliške stranke, ki so jo postavile pruske volitve v položaj izredne odgovornosti. Glede vprašanja, ali naj centrum sodeluje s hitlerjevci v pruskem deželnem zboru in s njimi sestavi prusko vlado, ni videti, da bi se centru mudilo. Vodenje centra se zavedajo, kako nevarno je sodelovanje s stranko, ki ne priznava republikanske ustave, na drugi strani pa hoče centrum z zavlačevanjem utruditi hitlerjevce in jim pokazati, da je tudi brez njih mogoče najti rešitev glede bodoče vlade na Pruskem. Hitler haje zahteva za svojo stranko listino notranjega ministra, to se pravi, da hoče postati na mah polna gospodar Prusije. Notranji minister razpolaga s policijo, ki je izvršno organizirana; kdor ima njo v rokah, vlada vsej Prusiji. Poleg tega predlaga za predsednika deželnega zbora poslanca Kerria, ki je znan kot zagrižen narodni socialist. Pod takšnimi pogoji se bo centrum težko pogajal.

Odlučitev je za centrum toliko težja, ker je bavarska ljudska stranka v mnogo ostrijši opoziciji proti Hitlerju, kakor centrum sam. Kakor piše »Reichsbürger Anzeiger«, to je glasilo sedanjega predsednika bavarske vlade dr. Helda, bi bila bavarska stranka pripravljena sodelovati s hitlerjevci edino pod pogojem, da ti dajo popolna jamstva, da bodo spoštovali ustavo; »toda ti so sovražniki demokracije in zagovarjajo protidemokratski državni ideal, to je diktaturo, in sicer najbolj v kruti in divji obliki, to je diktaturo stranke. V boju med demokracijo in diktaturo bo bavarska ljudska stranka stala vedno na strani orve.«

Anglija se ne uda

Italijansčina na Malti definitivno odpravljena

Malta, 3. maja. Danes so se tukaj objavili kraljevi patenti, ki spreminjajo ustavo Malte. Naredba določa, da se bo odslej na otoku na osnovnih šolah poučevalo v angleškem in malteškem jeziku. Analogno se bo odslej tudi na sodiščih smela rabiti mesto italijansčine samo še angleščina in malteščina.

Ta naredba je zelo potrla fašistične kroge v Italiji, ki so bili prepričani, da bo angleška vlada iz mednarodnih razlogov opustila svojo namero, da italijansčino kot jezik na šolah in sodiščih na Malti odpravi. Ravno v zadnjem času so se na Malti vršili neprestani shodi, katere so sklicevali italijanski nacionalisti in na katerih so se sprejemale ostre resolucije

Splošno govorijo, da namerava Brüning izvršiti rekonstrukcijo osrednje vlade na ta način, da bi za nove ministre imenoval močje izven strank. Tako naj bi vlada vedno bolj dobila značaj poslovne vlade, ki bi bila neodvisna od parlamenta. Verjetno je, da se bo na podoben način rešilo tudi vprašanje pruske vlade, in sicer vsaj za časno, dokler se položaj ne razjasni.

Soglasje med Hindenburgom in Brüningom

Berlin, 3. maja, tg. Par dni preden se bo nemški državni zbor po dolgi pavzi zopet sestel 9. maja, se zopet govori o novi kabineti krizi. Te govorice je sedaj smatrati za resnejše kakor pred začetkom prejšnjega zasedanja, ker so volitve v pruski deželni zbor ustvarile mnogo resnejši položaj. Sicer ni treba pripisovati nameravanemu odstopu gospodarskega ministra, prof. Warnbolda one važnosti, kakor to hočejo desničarski listi, ki vidijo v tem prvi korak za preosnovo kabineta. Warnbold se je sporekel z ministrom Stegerwaldom, toda mnogo resnejši bi bil položaj, če bi se izpodkopalo stališče vojnega ministra Grünerja. Predsednik Hindenburg je v štirih dneh že dvakrat sprejel državnega kanclerja dr. Brüninga. Tudi danes sta govorila o notranjepolitičnih težkočah ter so je glede notranje politike izkazala za prihodnji čas popolna soglasnost med njima.

proti nameri Velike Britanije. Zato so se v Rimu udajali nadi, da Anglija napovedane spremembe malteške ustave ne bo izvedla.

Vzrok, da Velika Britanija kljub svojemu tesnemu prijateljstvu z Italijo glede Malte ni odnehala, je pripisati fašistični propagandi na Malti, ki jo Velika Britanija smatra za nevarno za položaj Anglije v Sredozemskem morju. Odpravo italijansčine so zahtevali zlasti konservativci, ki tudi v Indiji vodijo britansko imperiačno politiko. Anglija je, kakor piše nek konservativni list, hotela pokazati, da za nobeno ceno ne pusti omajati svojega svetovnega položaja.

Napredovanje učiteljstva

Belgrad, 3. maja. 1. »Službene novine« prinašajo sledeča napredovanja v prosvetnem ministru: V 7. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Šlibar Anica, ki je doletena prosvetnemu ministru, Vinčič Stanko, Mozič, Ivančič Alojz, Novo mesto, Vittori Srečko, Središče ob Dravi, Beljan Josipina, St. Peter pri Novem mestu, Zajec Amalija, Smuk pri Novem mestu, Zgone Ciril, Ribnica, Zupane Stanica, Zagreb, Cimperman Marija, Polzela, Jan Jelena, Ljubljana, Jevšenjak Antonija, Sv. Lovrenc na Pohorju, Pleškovic Ivka, Trbovlje, Pinek Ivan, Ljubljana, Menhard Alojz, Topolšica, Menard Vilj, Novo mesto, Mlekuš Veloslav, Ljubljana, Porenta Viktor, St. Vid nad Ljubljano, Porekar Angela, Maribor, Pahor Marija, Skarabca, Puntarič Jožica, Dol. Lendava, Kulan Franjo, Pesnica, Stene Serafina, Sostro, Puljč Jakob, Smarje pri Ljubljani, Sežun Marija, Dev. Marija v Polju, Dolene Matija, Kutina, Mendar Ana, Maribor, Schwarz Ernest, Dev. Mar. v Polju, Smidiehnner Frančiška, Kapelj pri Ljubljani, Čok Antonija, Kobevje, Ramovč Vera, Belo polje, Rant Viktorija, Smarino pri Kranju, Rape Ljudmila, Ljubljana, Žitko Anica, Toplice pri Zagorju, Dolene Matilda, Planina pri Logatcu, Lahmar Marija, Ljubljana, Lazar Anica, Domžale, Likar Leopold, Blagovica, Levec Stefanka, Boh. Bistrica, Ukmar Iva, Vič, Horvat Rudolf, Skofja Loka, Haberman Franc, Maribor, Gande Pavlina, Novo mesto.

Portugalska: Jugoslavija 3:2

Tekma med Jugoslavijo in Portugalsko je končala s 3:2 za Portugalsko.

Dunajska vremenska napoved. Izpremenljivo, pa še bolj oblačno, temperatura se bo le malo dvignila. Verjetno bodo krajevne nevihte.

DIANA FRANCOSKO ŽGANJE IN KRUHA HLEB

REŠITA HIŠO NAJNUJNEJŠIH POTREB

Cena: mala steklenica . . Din 10—
srednja steklenica . . . 20—
velika steklenica . . . 52—
Dobi se povsod!

Kupna cena dolarja naj se zniža

Newyork, 3. maja. tg. Ameriška poslanska zbornica je sprejela z 289 proti 60 glasovom tako zvano »bill Goldsbrougha«, ki naroča federalni rezervni sistem, naj zniža kupno ceno dolarja na podlago, kakršna je bila v času pred depresijo. Treba je zopet obnoviti povprečno kupno moč dolarja v smislu trgovskih cen v letih 1921-29 in ohraniti kupno moč potom kontrole kreditnega valuma in obtoka denarja. Pristasi tega zakona so dosegli njegov sprejem z izjemnimi parlamentarnimi pravili tako, da se je debata o njem omejila na 40 minut. Ta zakon pomeni, če ga bo sprejel tudi senat, popoln prevrat v gospodarstvu, posebno ameriškem. Ker pa v senatu dve tretjinska večina ni verjetna, bo najbrž predsednik preprečil zakon s svojim vetom.

Otežkočeno potovanje Nemcev v inozemstvo

Berlin, 3. maja. tg. Nemška vlada je danes izdala nove devizne odredbe za prekoračenje meje. Devizne poslovalnice bodo v bodoče zahtevale za potovanje v inozemstvo dokaz nujnosti. Kdor bo hotel potovati v inozemsko zdravilišča, bo moral predložiti zdravniško spričevalo. Za udeležbo pri gospodarskih ali znanstvenih konferencah bodo devizne poslovalnice odločevale, ali je za tako potovanje dana posebna potreba in ali so zneski, katere bodo potniki nosili s seboj, za potovanje potrebni in primerni.

Pod katerimi pogoji Francija zniža oboroževanje

London, 3. maja. Ž. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča o pogajanjih za razorožitev, da je Tardieu popolnoma odkrito izjavil, da je Francija pripravljena znižati svojo oborožitev, ako Velika Britanija in Amerika dasta gotove garancije. Tardieu je stavil sledeče pogoje, katere pa ne moreta sprejeti niti Velika Britanija niti Amerika: 1. Amerika se mora obvezati, da ne bo trgovala z državami, katere bi Zveza narodov označila kot napadalce ter da bo spoštovala blokado, ki jo bo preglasila Zveza narodov. 2. Velika Britanija se mora zavezati, da stavi Zvezi narodov na razpolago vse brodevoje za izvršitev blokade proti napadalcu, ki ga bo ona določila.

Irci hočejo bojkotirati Angleže

Dublin, 3. maja. Ž. Med de Valerianimi republikanci se pripravljajo na to, da v borbi za popolno neodvisnost Irske prično s pasivno resistenco, kakršne se poslužuje Gandi v Indiji. Bojkotirati bodo začeli čedalje bolj angleško blago.

Kit. dijaki pretepli japonskega delegata

Sanghaj, 3. maja. Ž. Sto kitajskih dijakov je vdrla danes zjutraj v stanovanje glavnega japonskega delegata za pogajanja s Kitajsko Kuodijca in ga pošteno pretepla, tako da je obležal ranjen in nezavesten na tleh svoje sobe. Zelo dvomijo, da bo pod takimi pogoji podpisan mirovni sporazum že v četrtek, kakor so je mislilo.

Francoski pomorski manevri

Pariz, 3. maja. Ž. V vojni luki Bizerti je zbrano vse francosko sredozemsko brodogoj, ker se danes prično veliki pomorski manevri francoske mornarice. Vaje bodo v srednjem delu Sredozemskega morja, in sicer od obale Tunisa do Korzike.

Drobne vesti

Zagreb, 3. maja. Ž. Kakor smo svoječasno poročali, je ameriška skupina European Gaz and Electric Company, London, ponudila mestni občini, da bi ji dobavljala plin iz Bujavice. Mestna občina v Zagrebu je po daljši razpravi pohudbo zavrnila.

Rim, 3. maja. Ž. Italijanska zbornica je brez razprave odobrila zakonski načrt o spremembi jugoslovansko-italijanske trgovinskega sporazuma, ki je bil pred kratkim zaključen.

orgije. Posamezni narodi se med seboj ne razumejo. In vendar je v večnem božjem načrtu, da narodi med sabo živijo v edinstvi in ljubezni. Kajti tudi vsak narod je ud telesa Kristusovega. Vsak narod je zamisel božja, je kot drevo v vrtu Kristusu, ki naj svoje moči, sile in zmoglosti usorvuje in izpopolnjuje. Za današnji nacionalizem ni prostora v krščanstvu, kajti vse narode bi morala družiti zvesta, da smo vsi člani kraljestva božjega na zemlji.

Cerkev stoji nadčasna nad narodi in državami. Kot mistično telo Kristusovo sega nad vsako človeško kulturo in četudi na današnja kultura propadla, bo Cerkev živela dalje, enako kot je v zgodovini že preživela preseljevanje narodov, vojne in revolucije. Cerkev ni vezana na usodo posameznih narodov in ljudstev, vprav ker je nad vsemi državami in ljudstvi in ker je ona Cerkev vsega človeštva.

Denarni promet z inozemstvom

Belgrad, 3. maja. AA. Finančni minister je odredil, da se veljava točke 1. odloka št. 2-37.250 z dne 28. marca 1932, natisnjene v »Službenih novinah« št. 73 z dne 30. marca 1932 (dodatek) podaljša do 31. maja 1932.

Določilo točke 1 se glasi:

Plačevanje obvez nasproti inozemstvu se po odobritvi Narodne banke, za blago uvoženo do 31. decembra 1931, od 1. januarja t. l. pa po rednih uvoznih dokumentih, v kolikor so roki dostave, lahko vrše preko pooblaščenih bank s polnoizpolnjenimi odgovarjajočimi zneski v dinarjih na »časno vezanje račun dinarja inozemskega upnika. Predložiti je treba vse dokumente, ki so bili dozdaj potrebni, da se je smel postaviti dinar na svobodnih računih inozemcev. O vseh tako položenih računih so banke dolžne takoj obvestiti Narodno banko.

Na ta način se lahko po zakonski pariteti izplačujejo tudi menice, tudi one, ki so plačljive v efektivnem tujem denarju ali čeku po vidu, čeprav na katero inozemsko mesto.

Na isti način se bodo knjižili pri pooblaščenih bankah tudi zneski, ki pripadajo inozemstvu od kuponov in od amortiziranih in prodanih vrednostnih papirjev. Tako se bo ravnovalo tudi v vseh drugih primerih, za katere je potrebno potprejšnje dovoljenje finančnega ministrstva (čl. 3 v zvezi s členom 8 pod a) in b) pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami.)

Poštna hranilnica bo s čekovnimi računi inozemcev ravnila na enak način.

Te »časno vezane« dinarske terjatve so do osvoboditve in prenosa na svobodne dinarske terjatve lahko uporabljajo samo za plačilo z državi in ne morejo služiti za zavarovanje valut za izvoz iz države.

(Iz finančnega ministrstva.)

Naši ljudje v Nemčiji

Ljubljana, 3. maja.

Naš prijatelj g. Djuro Berislav Deželič, izseljenski komisar v Nemčiji, dobro znan tudi v Ljubljani, nam je poslal brošuro, ki jo je tiskal v Zagrebu (Jugoslavija). Brošura je naslovljena: »Naša emigracija v Nemčijo«. Brošura vsebuje prav zanimive podatke in nudi dovolj pogleda v organizacijsko in socialno življenje naših izseljencev.

Avtor ceni število vseh izseljencev iz naše države na okroglo en milijon duš. Od teh jih je 880.000 v čezmorskih državah, v Nemčiji pa okoli 50.000. V Nemčijo so se pričeli seliti naši ljudje od leta 1898 dalje in sicer v glavnem Slovenci, manj pa Hrvati in Srbi. V vestfalski industriji so naši ljudje delali najtežja dela, ki jih je nemški proletarijat odklanjal. V Porenju in Vestfaliji je število naših ljudi pred vojno doseglo 70.000 duš, po vojni pa je padlo, ker se je mnogo naših ljudi zaradi naraščajoče brezposelnosti v Nemčiji vrnilo v domovino ali pa se izselilo v sosednje države. Delovno sposobnost našega življa so v Nemčiji vedno visoko cenili. Po zadnji nemški statistiki je bilo leta 1925 v Nemčiji 14.067 naših državljanov in sicer v Porenju 5547, od teh 2206 žena, v Vestfaliji pa 4846, od teh 2281 žena. Te številke pa ne odgovarjajo dejanskemu stanju, ker vsi poznavalci cenijo število Slovencev v teh dveh pokrajinah v 140 naselbinah na približno 50.000 duš. Krivi tej statistiki so Slovenci sami, ker se izdajajo na različne načine, tako za Slovence, za Kranjce, Štajerce, Južnoslovane in nekateri starejši celo za Avstrijce. Zato

se vodijo naši državljani in sonarodnjaki v statistikah tudi kot avstrijski, češki in celo poljski državljani. Glavne slovenske naselbine so v Hamburgu (1127 duš), Gladbecku (1171 duš), Meerbecku (843 duš), Hochheide (664 duš), Lintfortu, Osterfeldu, Recklinghausnu, Oberhausnu, Wehofenu in mnogih drugih krajih.

Brošura obravnava dalje družinsko življenje naših sorojakov, razmere v zaposlitvi, vzgojo otrok, higienske razmere, v katerih živijo naši ljudje, predpise o naseljevanju, vprašanje sezonskih poljskih delavcev, rente, socialna zavarovanja in komunalne podpore, zaščito izseljencev, posredovanje za delo, vprašanje repatriacije, denarni promet, prosvetno narodno delo, šolstvo, knjižnice, časopise, predavanja, izlete v domovino, podpora in kulturna društva, cerkveno življenje itd.

V organizacijskem življenju je na čelu »Jugoslovanski izseljenski odbor za Nemčijo« s sedežem v Düsseldorfu (Parkstrasse 72), ki mu je predsednik Berislav Djuro Deželič, izseljenski komisar v Nemčiji. »Zveza jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji« šteje skupno 2243 članov in ji je predsednik Ivan Lindič. »Zveza jugoslovanskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji« pa šteje 1691 članov in ji je predsednik Pavel Bolha.

Brošura, h kateri se ob priliki še povrnemo in ki jo priporočamo, vsebuje še mnogo drugih podatkov, neobhodno potrebnih vsakomur, kdor se zanima za življenje naših izseljencev v Nemčiji. Brošura je tudi znatno ilustriрана.

Motorno kolo povozilo dve deklici

Ena mrtva, druga hudo ranjena

Kostanjevica, 2. maja

V nedeljo se je na glavni cesti tik pod Mraševekim hribom pri Cerkljah pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje nedolžnega otroka, in je še vprašanje, če bo druga žrtev, tudi otrok, ozdravela od hudih poškodb.

Nesreča se je pripetila takole: Iz Kostanjevice po glavni cesti proti Zagrebu se je vozil na motornem kolesu neki zagrebški mehanik. Zadaž za njim je sedel njegov prijatelj, tudi mehanik. Ko sta privozila do Mraševa, je opa-

zil voznik nekako 500 metrov pred motorjem več otrok, ki so se igrali na cesti. Dal je znamenje z motorno hupo, da bi otroke opozoril na bližajočo se vozilo. Ko je bilo motorno kolo že blizu otrok, je nekda deklica prišla svojo mlajšo tovarišico za roko in jo peljala čez cesto, da bi se tako ognila motornemu kolesu. V tem hipu je motor zavozil v deklici in ju podrl na tla. Ena je bila na mestu mrtva, druga pa je obležala na tleh v mlaki krvi. Kdo je kriv nesreče, bo pokazala preiskava, ki so jo pristojna oblastva že uvedla.

Poskus ponoči...

Brez nevarnosti za zdravje in brez motenj spanja smete piti kavo, kolikor in kadar se vam poljubi, biti pa mora to kava Hag, kofeina prosta zrnata kava. Poskusite kavo Hag zvečer. Spali boste globoko in mirno, a zjutraj boste živahni in poskočni.

Huda nesreča na morju

Trije izletniki, med njimi tudi en Slovenec, utonili

Split, 2. maja

V Kaštelanskem kanalu se je v nedeljo zvečer prevrnila v bližini rtiča Lora jadrnica, na kateri se je vozilo 11 oseb, od katerih so tri našle smrti v valovih.

Odpeljali so se že popoldne v Kaštel Sućurac, da se tam nekoliko pozabavajo. Zvečer pa so se spravili v majhno jadrnico, da se odpeljejo v Split. Jadrnica je bila preobremenjena, vrhu tega pa je pihal precej močan veter in v Kaštelanskem kanalu se je jadrnica prevrnila.

Simbol črne umetnosti na „Grafiki“

Ljubljana, 3. maja

Davi so odpeljali iz Florijanske ulice veliki, iz točnega bakra izdelani kip tiskarskega leva in ga dvignili na podstavek na vrhu palače »Grafikov« ob Masarykovi in Miklošičevi cesti. Palača grafikov je s tem dobila končno veljavno lice. Doslej je skoro da motila živahna fasada spodnjih nadstropij v primerjavi s mirno zunanostjo gornjih nadstropij. Veliki simbol grafikov pa je prinesel lepo ravnotežje med obema deloma fasade in izredno poživil gornja nadstropja.

Omeniti moramo izredno lepo potezo združenja grafičnih delavcev, ki so odstopili od prvotnega načrta, postaviti na podstavek vrhu fasade tiskarskega leva vlitja iz bronu. Kriza, pe je omejila le reprezentativne izdatke in ker zunanost stavbe zahteva oživitve fasade, se je združenje odločilo za najcenejšo pot in tako se je zgodilo, da je bil lev izdelan doma v Ljubljani, od domačih slovenskih rok in iz domačega blaga.

Kakor je že znano, je izdelal model za kip na fasadi Grafike akademski kipar Ivo Jurkovič. Dasi so imeli grafičarji na razpolago več osnutkov, so se odločili za Jurkovičevega, ki je brez dvoma lahko na sedaj dovršeno delo, izdelano po njegovi zamisli, ponosen. Ker so radi

Tudi Erštetova tovariša našli

Erštetov pogreb

Novo mesto, 3. maja.

Danes okrog pol 11 dopoldne je zapazil posestnik Vrtačič iz Zihovega sela v Krki plavajoče truplo. Opozoril je na to mlinarja Riflja, kateri je takoj skočil v čoln in odveslal proti sredini reke ter potegnil iz nje že precej razpadlo truplo Cirila Rusa, doma iz Krke pri Muljavi, ki je 11. aprila utonil pred očmi številne množice na jezu mestnega mlina skupno s Skoficem in Erštetom. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico na št. petersko pokopališče. — Zvečer med pol 7 in 7 pa sta gg. Suhi in Lumpert potegnili iz vode še truplo dijaka Stanka Skofica. Truplo je voda prinesla do Seidlova žage, kjer je obviselo na jazu. Na mrtvaški oder sta položena v mrtvašnico na starem pokopališču.

Novo mesto, 3. maja

V ponedeljek ob 2. se je vršil pogreb prve najdene žrtve razbesnele Krke, dijaka drugo-

šolca novomeške gimnazije Stanka Eršteja. Poročali smo že v nedeljo, da so Eršteja našli v Krki in potegnili na suho v soboto, dne 30. aprila popoldne skoro na istem mestu, tujine, kjer je dne 11. aprila izginil v valovih narasle in hudo derže Krke. Na mrtvaški oder je bil položen v mrtvašnici starega pokopališča, v ponedeljek pa so žalujoči starši prišli po telesne ostanke svojega sinčka, ter ga z avtomobilom prepeljali v Trebnje. Na novomeškem pokopališču je ubogi žrtvi spregovoril lepe besede v slovo gimnazijski ravnatelj g. Ivan Maselj. Od mrtvašnice do Bršljina so Eršteja spremili vsi dijaki gimnazije, dijaški pevski zbor pa je zapel pod vodstvom g. Puša Ludvika ganljivo žalostinko. Z avtobusom so se nato pevski zbor in zastopniki dijaštva odpeljali v Trebnje, kjer so ob 4. popoldne pokopali prerano umrlega Stanka. — Svetila mu večna luč!

šča, je po smrti svoje prve žene med vojno prevzel gospodarstvo kmetije, ki jo je pokojna žena določila svojim otrokom, a je bil mož od sodišča postavljen za skrbnika. Jože se je udal pijaci, zapravil je in delal dolgoce. Da ne bi prišla domačija na boben, je bila odredena prisilna uprava in za upravitelja je bil imenovan posestnik Ivan Dovč, obtoženev zet, ki je imel svoj dom v Slapah pri D. M. v Polju. Jože je zeta zasovražil. Maja 1929 je Jože zetu zažgal supo. K sreči so požar pravčasno opazili in pogasili. Pred ljubljansko poroto je bil nato Jože obsojen na šest mesecev težke ječe. Lani 17. oktobra pa je ponoči nastal nov požar, ki je posestniku Ivanu Dovču uničil več gospodarskih poslopj, a v nevarnosti so bila tudi sosednja poslopja in hiše. Posestnik Dovč je imel po požaru 70.000 Din škode. Zažgal je stari Jože.

Jože je sprejel sodbo in po prestani kazni ga bodo oddali pod stalno nadzorstvo v primeren zavod.

Pridobivajte novih naročnikov!

Starec-požigalec drugič pred sodniki

Ljubljana, 3. maja.

Prva današnja razprava pred malim senatom je razgrnila v kratkih potezih vso dramo kmečkega življenja, ko zavlađa namesto ljubazni strast in sovraštvo. Pred sodnike je v drugič stopil Jože Kalan, rojen 20. avgusta 1875 v Vevčah. Je visoke postave, a že vpojen in se opira pri hoji na dve palici. Mali senat ga je lani 17. novembra obsodil zaradi požiga na tri leta robu. Njegov branilec pa je prijavil na stol sedmorice v Zagrebu revizijo, čes, da prvo sodišče ni vpoštevalo njegovega predloga, da Kalana preiščejo sodni psihiatri. Stol sedmorice je razveljavil prvo sodbo in odredil ponovno razpravo. Sodna psihiatra sta Jožeta spoznala za duševno nekoliko omejenega in zato po zakonu za požig manj odgovornega. Po kratki razpravi je danes mali senat Jožeta Kalana obsodil na osem mesecev zapora in nato za nedoločen čas v očevalni zavod.

Ozadje tvorijo družinske razmere, ki so nastale med obtoženim in njegovo družino. Jože Kalan, ki ga obtoženo slika kot berača brez stalnega bivali-

Jože Gregorič:

Blagoslov zemlje

(Dalje)

Ob takih nazorih in razmerah bi moral človek v resnici obupati nad vsako rešitvijo in zdvomiti, da bi se sploh kedaj predurugalo takšno »vrednotenje« zemlje, ako ne bi še zmerom veljal oni stari rek, da se v nesreči spozna pravi prijatelj. Sedaj je stiska menda že dosti velika, da se bodo začele marsikomu oči odpirati! Zato sem prav trdno prepričan, da bodo ljudje kmalu prišli do spoznanja — ponekod že prihajajo! — da je zemlja res naša »velika prijateljica«, kakor jo imenuje francoski pisatelj Pierre l'Ermite. Razen tega se že nekaj let sem v vsem resnem kulturnem svetu opaža razveseljivo gibanje, ki ima popolnoma pravilne pojme o vrednotenju zemlje in močno poudarja idealno zvezanost z njo (ne samo materialistično!), kar bo imelo za posledico, da se bodo v pravi luči pokazale vse dobre, pozitivne strani, ki jih ima zemlja, narava in naravno življenje. To bo pridobilo in vrnilo zemlji zopet vse resnično veljavo, ki ji gre!

Ena prvih in najglavnejših pozitivnih strani zemlje je v tem, da je neizčrpna v svoji plodovitosti (Dr. J. Jeraj, o. c. 147). Zemlje nikdar ni moglo docela izrabiti, izčrpati, uničiti. Ne smemo je kajpada zanemariti! Industrijski obrat in njegovo orodje izgubi deloma ali popolnoma svojo vrednost, ako se obratovanje več ne izplača. Vse drugače je z zemljo. Čeprav ne čuti in je videti, kakor da bi bila mrtva masa, je vendar lahko rečemo, da je živa, ker nam leto za letom po vesoljnem svetu rodi mnogo več, nego more porabiti ves človeški rod. In dalje njeni pridelki ne morejo nikdar zgubiti popolnoma vse vrednosti, ker so nujno potrebni za ohranitev človeškega življenja, česar o pre mnogih industrijskih produktih ne moremo tuditi. Zato pa bo poljedelstvo vedno najvarnejši obrat — ne sicer za naglo obogatitev, marveč za skromno in pošteno življenje — zakaj zemlje

ne izsesaš in ne razrušiš, poljedelski izdelki pa so naravnost nenadomestljivi! Trenotno abnormalno stanje svetovnega gospodarstva tej trditvi nič ne nasprotuje, marveč jo samo še prav razločno in na glas potrjuje.

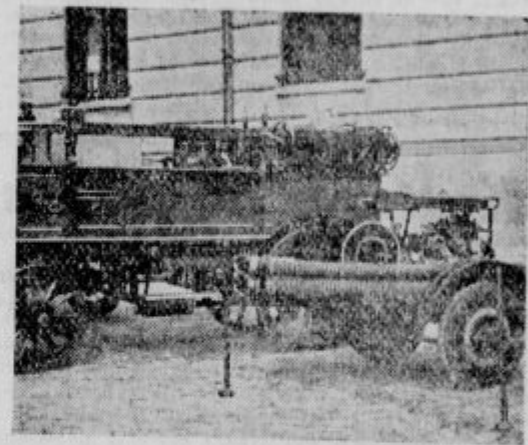
Druga dobra stran zemlje je po mojem mnenju v tem, ker je kmečka gruda nepremična in nepomnožljiva. Pristavim pa takoj, da imajo nekateri to za veliko slabost, čes, da se s tem močno omejuje in ovira poljedelsko obratovanje. Potemtakem je obrt mnogo na boljem, ker se lahko poljubno seli iz manj rentabilnih krajev v boljše in svoj obrat lahko poljubno razširja ali pa zmanjšuje, kakor pač zahtevajo razmere. In nazadnje bi se mogel industrijski obrat razmahniti v neskončnost, da ima le dovolj odjemalcev za svoje izdelke; naravne okoliščine ga v njegovem razmahu ne ustavljajo, dočim mora poljedelec zmerom računati z naravnimi zakoni, ki so zelo malo ali celo prav nič odvisni od njega! Toda ravno v tem dejstvu vidim jaz velikansko prednost kmečkega življenja in dela pred obrtniškim in industrijskim. Čeprav je življenje na deželi mnogo počasneje in enakomernije — M. Kranjec pravi, da se vsakihi sto let dvigne morda za ped višje — je pa zato tem globlje in solidnejše, ker je namreč organsko! In to je glavna, bistvena razlika med ubijajočim, zmehčanim industrijskim in med poživljajočim, zdravim kmečkim delom. Industrija in obrt proizvajata mrtvo blago, agrikultura pa živa bitja, živali in rastline. Pri obrti sta glavno stroj in mehanično orodje, ki omogočujeta neskončen napredek, v poljedstvu pa narava, ki je vezana na svoje nespremenljive zakone. Pri kmetovanju ne moreš leta tako razporejati, da bi eden celo leto samo oral, drugi bi ob istem času vedno samo sejal, dočim bi tretji leto in dan samo žetl in kosil ali mlatil... Tukaj ni govora o oni nesrečni racionalizaciji ali »delitvi« delac, ki je najhujši pekel za današnjega industrijskega delavca in ga ubija bolj, kot so paganski narodi svoje sužnje! V poljedelstvu ne gre, da bi delal kadarkoli in karkoli, ampak je treba zemljo najprej zorati, pognojiti in obsejati, potem pa z vso potrpežljivostjo čakati, da setev zraste in

dozori. In še mora kmet z ljubeznijo skrbeti za svojo živino in zemljo, ako hoče, da mu bo uspevala!

Ali vse to končno še zmerom ni zadosti — že ni onega, ki daje človeku ves uspeh in zemlji rodovitno rast, če ni božjega blagoslova. Pa, kakor vsa znamenja dokazujejo, je danes zaupanje v moč božjega blagoslova zelo zelo omajano, da mnogo bolj kot nekoč. O nekem francoskem kmetu pripovedujejo — tudi ta zgodba je iz Jerajevnega »Socialnega vprašanja« — da je imel dve njivi, a premalo gnoj za obe. Zato pognoji le eno, a obe zorje in poseje. Ko je delo dovršil, pravi pognojeni njivi: »Ti imaš svoj blagoslov!« Pognojeni njivi pa vzklikne: »Tu pa mora biti blagoslov pomagati... Ob času žetve sta obe njivi bogato rodili, a še več je rodila druga njiva, ker božji blagoslov je močnejši od človeškega. — Danes bi nihče več ne razumel tega kmeta, vera v umetna gnojila in v umetno gospodarjenje izpodriva Boga — čeprav tudi umetno gnojenje še prav tako potrebuje solnca in blagodejne rose božjega blagoslova. Tudi v naravnih zakonih se razodeva Stvarnik, in to v nemajhni meri, zakaj po besedah sv. Bazilija je stvarstvo šola božjega spoznanja.

V tesni zvezi z nepremičnostjo in nepomnožljivostjo zemlje je še neka druga dobra stran, ki se javlja pri kmetu v njegovi tradicionalnosti in konservativnosti. Konservativnosti, o kateri tukaj govorim, pa nikakor ne smemo enačiti morebiti s starokopitnostjo ali s sovraštvom do pravega napredka — to pogrešno zamenjavanje ni tako redko! — marveč nam pomeni konservativnost predvsem tesno povezanost s stanovskimi, narodnimi in verskimi izročili očetov in dedov. Ta skoraj nečujna navezanost na duhovno zapuščino svojih prednikov je nam in drugim narodom rešila marsikatero pristno narodno vrednoto. Tako smemo brez vsake bojazni trditi, da je v času več ko tisočletnega nemškega gospodarstva nad našim narodom edino kmečka zvezanost z zemljo in z njenimi duhovnimi tradicijami rešila slovensko narodnost in še premnogo ljudsko osebitost.

(Konec prih.)

Nova motorna brigadna, katero bodo danes n. praznik sv. Florijana, slovesno blagoslovili v Trzinu

Konjice

Doznali smo, da nam dopisa o »nenavadnem vplomu pri g. Josipu Fickelju«, ki smo ga priobčili v 100. štev. »Slovenca«, 1. maja 1932, pod naslovom »Konjice« ni poslal naš dopisnik, temveč sme bili mistificirani. — Uredništvo.

Mariborski »Večerniki« je vzel v svojo zaščito farnega patrona, sv. Jurija. Poroča namreč, da smo obhajali god sv. Jurija brez posebnih slovesnosti. »Večernikov« dopisnik očividno o liturgiji nima nobenega pojma, ker asistiran sva, maša po njegovem pojmovanju ni nobena slovesnost. Najbrž cerkve ta dan od znotraj niti videl ni, ker je čakal, da bi ga zbudilo streljanje topičev, ki je pa letos odpadlo. Ako pa je v bodoče pripravil prispevati za slovesno streljanje, mu bo radevolje ustrezno. Pisec se je pač hotel zopet enkrat obregnuti ob g. arhidijakona, pa se je hotel skriti pod plašč sv. Jurija, da bi bil uspehe večji. Farni patron sv. Jurij pa g. arhidijakonu gotovo ni »fouš«, če je v fari z njim vred priljubljen.

Zemlja se trese in bljuje ogenj

Največje katastrofe zadnjih 200 let

Strašen izbruh ognjenikov v južnoameriških Andah nas spominja na vedno nevarnost, ki preti človeštvu od potresov in ognjenikov.

Lizbona, dne 1. novembra 1755: Tega dne je zadela glavno mesto Portugalske strašna potresna katastrofa. Ze vse leto prej so potresi vznemirjali Italijo, Perzijo in Grönlandijo, vulkani so bruhali v Islandiji, po Franciji in Sviči pa je padal krvav dež (pepel od lave). Lizbona, ki je takrat bila bogato in cvetoče trgovsko mesto, je doživela prve tri potresne sunka 1. novembra 1755 ob pol 10 dopoldne. Prvi je trajal celo četrt ure in je bil tako strašen, pravi kronika, da se je zdelo, kakor da bi tudi zemlja metala valove kakor jih meče vodac. Drugi in tretji sunek sta trajala le po eno in dve minuti. Bila pa sta tako grozna, da se je zrušilo vse, kar je še ostalo po prvem sunku. V četrti ure je Lizbona postala ena sama razvalina. Reka Tejo je vrgla svoje 15 metrov visoke valove po razvalinah, voda je požrla vse nasipe v pristanišču. Desetine ladij je požrla vodovje, nad 1000 mornarjev je utonilo. Še drugič je udarilo morje nad razvaline in se potem umaknilo s tako silovitostjo, da je potegnulo seboj vode reke Tejo, katere struga je nekaj minut bila čisto prazna. Ubitih je bilo v nekaj hipih nad 80.000 ljudi. — V istem času in v prihodnjih dneh je potres razdejal mesto Cadiz in Xeres na Španskem, Mogador in Fes v Maroku. Strašni potres sta čutili Evropa in Amerika.

Martinique, dne 8. maja 1902: Na otoku Martinique je na vznožju gore Mont Peleeja stalo mesto St. Pierre s 30.000 prebivalci. Mont Pelee so imeli dotlej za ugasel ognjenik. V njegove žrelu se je svetilo lepo modro jezero. V začetku aprila 1902 pa je to jezero postalo nemirno. Začeli so se mali potresi; a učenjaki so prorokovali, da ne bo nič hudega. Na vnebohod dne 8. maja pa se je zemlja strašno stresla, zagrnelo je ko tisoč gromov, bliski so švigali, iz ognjenika se je vsipala žareča lava s strupenimi plini. V 10 minutah je bilo vse končano. Od 30.000 ljudi sta ostala živa le dva: na čudežen način je bil rešen en čevljar in poleg njega še neki zamorec, ki je bil zaradi tatvine zaprt v ječi. Vsi drugi so ali zgoreli ali pa jih je pomoril strupeni plin.

San Francisco, dne 18. aprila 1906: prejšnji večer je bila slavnostna predstava v operi. Pel je Caruso. Vsi milijonarji zahodne Amerike so razkazovali ta večer svoje bogastvo v operi. Drugo jutro ob 5 pa naenkrat grozovit potresni sunek. Hišice,

Zadnja Washingtonova sorodnica živi v Nemčiji. Letos je Amerika slavila 200letnico rojstva velikega ameriškega državnika Jurija Washingtona. V Monakovem še živi zadnja njegova sorodnica, Marija baronica Washington.

hiše, palače, tovarne, tovarniški dimniki — Vse to je v hipu zgrmel na speče prebivalstvo. Zemlja se je tresla eno celo uro. Nastali so veliki požari, plin v ceveh je eksplodiral, vodovodne napeljave je razdrlo, ogromni morski valovi so odnesli iz luke vse ladje na morje. Brez strehe je ostalo 200 tisoč ljudi, izpod razvalin so izveliki 15.000 težko ranjenih in 200 mrtvih. Koliko pa jih je ostalo za vedno pokopanih, niso nikdar dognali. Zločinci so začeli pleniti. Vojno stanje. Vojaštvo strelja. Škode 400 milijonov dolarjev.

Slede še druge katastrofe. Vezuv bljuje lavo in ogenj. Etna na Siciliji grozeče deluje. Strašen potres razdene Mesino. Nato pa sledi strašna ne-

sreča na Japonskem 1. septembra 1923. Nekaj minut čez poldne. En sam potresni sunek pretrese Tokio in že leži vse v razvalinah. Arzenal eksplo-dira. Le cesarska palača je ostala.

Na zemlji so našli 750 ognjenikov — gora, ki bljuje ogenj. Od teh pravijo, da jih je 400 ugaslih, takih, ki že stoletja niso delovali. Od drugih 350 jih je 20 zelo nevarnih. Ti vedno pretresajo svet s svojim delovanjem. Največji ognjenik sveta je Popocatepetl v Meksiki, ki so ga že stari Azteki imenovali »kadeža se gorac«. Obseg podnožja meri 52 km, žrelo je široko 1 km, visok pa je 5420 m. Ta je največji, a ne najbolj nevaren.

Po pravici moli katoliški kristjan: Šibe potresa reši nas, o Gospod!

† General Uriburu, bivši argentinski državni predsednik, je umrl v Parizu. L. 1930 je vodil revolucijo v Argentini in potem sam prišel na krmilo. Sedaj je druga revolucija pregnala njega.

Zaklad v Karpatih

V ruskih emigrantskih krogih veliko govore o zakladu v Karpatih, v okolici Užhoroda. Znaša baje do poldruga milijona rubljev v zlatih desetrubeljskih červoncih. Lanskega novembra je zadržala čehoslovaška obmejna straža trojico moških, ki se je brez potnih listov vtihotapila iz Poljske. Zato so imeli potniki po 300 dolarjev v gotovini in težke ameriške avtomatične samokrese. Navedli so čisto izmišljena imena ter niso marali povedati, kaj iščejo na Čehoslovaškem. Oblasti so jih izročile Poljakom. Meseč dni pozneje, pred Božičem, so aretirali orožniki na istem kraju četvorico moških, ki zopet niso imeli nobenih osebnih izkazov, a so bili dobro oboroženi in založeni z dolarji.

Ljudje, ki razpolagajo z ameriškim denarjem, potujejo navadno po Evropi v spalnem vozu ter nimajo navade tvegati življenje na meji, kjer jih lahko ustrelijo prvi vojak. Torej so imeli tuje posebne vzroke, na skrivaj obiskati čehoslovaško ozemlje. Primerjanje prstnih odtisov je kmalu ugotovilo, da so trije izmed četvorice isti potepuhi, ki so jih pred enim mesecem odgnali na Poljsko. Preiskovalni sodnik, ki ni vedel kod ne kam, je jetnikom sporočil, da so osumljeni vojnega vohanstva. Zakon kaznuje sličen zločin z doživljenjskim zaporom. V tej sili so postali jetniki zgovornejši.

Izpovedali so, da iščejo en milijon in pol zlatih rubljev, ki so skriti v gozdovih blizu Volova, okraj Užhorod. Izkazalo se je, da iskalec zlata sam ni vedel, odkod zaklad izvira. Eni izmed njih so pravili, da je zakopal zlato na povelje carjevega brata, vel. kneza Mihajla, neki general, divizijski poveljnik, pri naglem umiku ruske vojske v Karpatih leta 1915. Drugi so zopet slišali, da izvira zlato iz zakladnice kijevske državne banke. Po židu Schwarzbardu v Parizu predlani ustreljeni ukrajinski prezident Petrušja je pobegnil čez Poljsko na Čehoslovaško, kjer so razorožile oblasti njegove oddelke. Preden se je to zgodilo, je skril zlato v globini Volovskega gozdu.

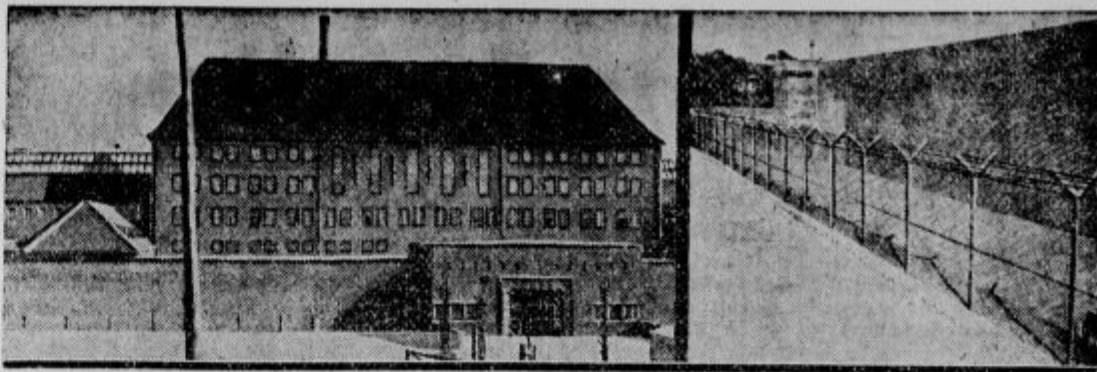
Javnost je malo izvedela o teh navedbah. A zdise, da so v Pragi pričarani o njih resničnosti. Lani pozimi so vrtali delave v gozdu tla, kopali globoke jarke in iskali baje v debela vrezana znamenja. Hud mraz je kmalu preprečil to raziskovanje. Letos, ko je skopnel sneg, so se baje dela zopet pričela. Štirje iskalec zaklada pa so prezimili v Užhorodu.

SKOPUH

Skopuh: »Vi razkajujete znamenitosti mesta. Koliko pa to stane?«

Voditelj tujevc: »Sto dinarjev.«

Skopuh: »Plačal vam bom samo polovico, ker sem kratkoviden.«

Najmodernejšo jetnišnico so zgradili na Brandenburškem v Nemčiji. Gradili so jo 4 leta. Novi zavod ima prostora za 900 jetnikov in je zelo higijensko urejen. Zaradi tega bodo sedaj lahko zaprli več starih jetnišnic. Silka na levi nam kaže pogled na celotno poslopje. Na desni pa vidimo, kako je preskrbljeno, da jetniki ne morejo pobegniti. Na zunanji strani je visok zid. To stran zidu je močna ograja iz bodeče žice. Po hodnikih med zidovi in žično ograjo pa patrolirajo noč in dan pozorni in močni psi. Na vogalih zidovja so opazovalni stolpi, s katerih ječarji na dve strani lahko pregledajo dvorišče.

Premagana jetika

Švicarskemu znanstveniku dr. Spalingerju se je posrečil nov izum, ki mu bo prinesel naslov največje dobrotine v zgodovini zdravilstva. Še je seveda vse res, kar pišejo o njem londonski listi. Iznašel je namreč novo sirotko, ki v kratkem času ozdravi vsakršno jetiko in tudi pri zdravem človeku prepreči okuženje s Kochovimi bacili. Dr. Spalinger je prepričan, da bo zdaj jetika premagana nevarnost, kakor so kože. Nova sirotka se je enako uspešno obnesla pri ljudeh in živalih.

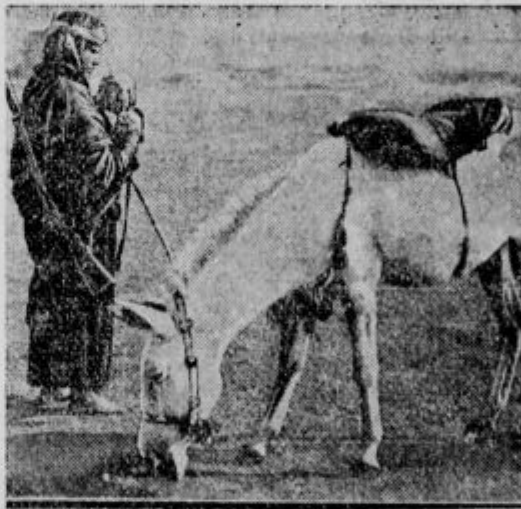
Raziskovanja, ki so imela veliko uspeha, so trajala dvajset let. Znanstvenik je deloval v največji tajnosti, ker ni maral nobene reklame in se je tudi bal obuditi prezagodaj upanje. Porabil je v laboratoriju vse lastno premoženje, ki ga je podedoval po očetu, švicarskem tovarnarju, vso ženinoto in ves denar, ki so ga prispevali bogati sorodniki, v celem do 25 milijonov dinarjev. Kljub temu ne bi bil mogel zaključiti svojega dela, če bi mu v zadnjih letih ne bili priskočili na pomoč londonski mecen, ki so izvedeli o velikem pomenu izuma. Zdaj je sporočil dr. Spalinger sestavo svoje sirotke britskemu ministru narodnega zdravlja in vodilnim londonskim bolnišnicam za praktično opazovanje. V aprilu je prvič predaval o svojem izumu ožjemu krogu v zasebni hiši lady Seafort, znane javne dobrotnice. Predavanje je zbralo sijajno občinstvo. Med drugimi so bili navzoči vojvoda Westminsteri, lord Alington, lord Wolverton, Aga-

khan in druge osebnosti. Dr. Spalinger, ki je po dolgi letih prvič zapustil svojo telavnico, je bil tako razburjen, da proti pričakovanju ni mogel spregovoriti niti besedice. Namesto njega je prečital njegov rokopis general sir Frederick Maurice, znani kemik, ki je dr. Spalingerju stalno pomagal pri delu.

Sirotka, ki se vcepi človeku ali živali, je popolnoma neutralna ter ne more povzročiti nobene škode organizmu. Njen glavni sestavni del so mrtvi protituberkulozni mikrobi, ki pa morajo prestati daljše strokovno postopanje. Od kraja se razvijajo pod istimi pogoji kakor v živem telesu. Nato se prenesejo v hladnejšo okolico in morajo poginiti. Ta povsem naravna smrt nič ne učinkuje na kemične in fizične lastnosti, ki ostanejo neizpremenjene kakor pri živih mikrobih. V obliki cepiva ti mikrobi takoj pomorijo bacile jetike. Imajo še eno dobro lastnost: delujejo tem bolj naglo in učinkovito, čim bolj je bolnik zastrupljen po bacilih jetike. Ozdravljenje je enako uspešno v vseh slučajih. Bolniki, ki bi morali umreti v nekoliko letih ali celo mesecih, so rešeni za novo življenje. Posamezne kemične, nemške in druge tovarne so izumitelju ponudile pravilne zneske, če bi jim prepustil sirotko v monopolsko izkoriščanje. A dr. Spalinger je zavrnil vse ponudbe in popolnoma brezplačno izročil svoj izum človeštvu.

Človeške zablude

Amerika slovi po tem, da ima neizmerno število verskih sekt. Kdorkoli si izmisli kako norost, jo razglasi za novo vero in kmalu dobi dovolj sebi enakih somišljenikov. V Kanadi se je pojavila nova verska sekta, ki uči, da morajo ljudje nagi hoditi po svetu. Dne 1. majnika se je v mestu Nelson v Britski Kolumbiji zbralo 200 teh »vernikov«, ki so v sprevedu korakali iz svoje kolonije proti mestu. Policija je bila prisiljena ta čudni spreved ustaviti in obrniti nazaj. Ampak nagi »verniki« so se spuстили s policijo v boj. Bilo je nekaj tepenih, končno pa je policija prišla in zaprla 117 teh nagev, med katerimi je bilo 33 — žensk!

IDILA V ARABIJI

V arabskih pušavah med nomadskimi beduini so žene, ki morajo opravljati dela, dočim moški lovijo in počivajo, vedno oborožene, da se morejo braniti pred napadalec iz sovražnih plemen.

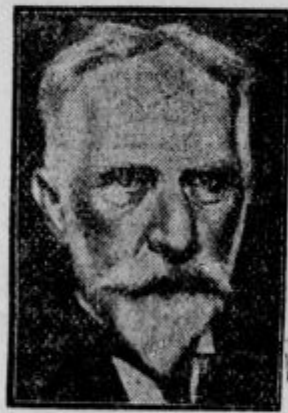
Zemeljski plaz pokopal hišo in prebivalce

V južnofrancoski pokrajini Hautes-Pyrenees se je blizu mesta Tarbes v soboto dopoldne sprožil velikanski zemeljski plaz. S hraba se je naenkrat začelo premikati na tisoče metrov prsti, gramoza in skalovja, kar vse je bilo pomešano z vodnim peskom. Preden se je nesreča zgodila, so ljudje slišali, kakor da bi pod zemljo nekaj silno škripalo. To škripanje je opozorilo ljudi, da se morda bliža kak nesreča, vendar česar so bili pravočasno opozorjeni in so zbežali.

V neki kmečki hiši pa so bili doma trije domači, ki tega podzemnega škripanja niso slišali ali pa se za to niso zmenili. V hipu pa so že silne množine prsti in skalovja zasule hišo in z njo vse tri domače, ki so pod razvalinami ostali mrtvi. Kljub skrbnemu kopanju doslej še niso mogli priti do razvalin hiše, ne do trupel. Eden od sosedov, ki je stal daleč stran, ko je nenadno plaz zasul hišo, pripoveduje, da je plaz tako hitro stisnil sicer močno in iz kamenja zidano hišo, kakor da bi kdo zmečkal škaflo sardin. Sorodniki teh ponesrečenih kmetov so sedaj v kupu, ki ga je napravilo plazovje, posadili sveče in jih prižgali, ker sodijo, da je ta kup grob njihovih vojcev.

Leseni konjiček prevrnil vlak

Z Dunaja poročajo, da se je pri postaji Staatz 10letni deček igral in svojega lesenega konjička postavil na železniški tir. V tem je pridiral osební vlak, katerega pa je leseni konjiček vrgel s tira, vendar česar so bili štiri osebe ranjene in je bil promet na tej progi več ur zaprt.

† Profesor Maks Rubner, najstarejši profesor na berlinski medicinski fakulteti, je umrl, star 78 let

Oplenjen muzej pregnanega kralja

Pregnani portugalski kralj Manuel živi na svojem posestvu v Teddingtonu na Angleškem. V soboto zjutraj pa je njegov grad obiskala tolpa predrznih vlomilcev. Iz njegovega muzeja, v katerem hrani dragocene umetnine, so odnesli mnogo dragocenosti, med drugim znamenito Romneyevo sliko in zbirko minijatur, starin in drugega, v vrednosti več tisoč funtov. Čeprav ima kralj Manuel v gradu številno služinčad in je povrh tisto noč spalo v gradu tudi več gostov, vendar nihče ni slišal niti najmanjšega sumljivega šuma. Policija sodi, da so tatvino izvršili isti lopovi, ki so pred kratkim poropali umetnine grofa Spezia di Radione.

Dva človeka zgorela v pričo tisočev gledalcev

Iz Chicaga poročajo, da je v nedeljo 1. maja križarilo nad mestom zasebno letalo, v katerem sta sedeli dve osebi. To letalo je opazovalo na tisoče ljudi v mestu in okolici. Naenkrat so ljudje opazili, da se je letalo eno krilo odlomilo. V naslednjem trenutku je letalo začelo padati in se po zraku prekucevati. Priletelo je na široko cesto, ki je bila vsa z asfaltom tlakovana, ter se razletelo v tisoč koscev. Takoj nato je iz razvalin letala šnil plamen, ki je popolnoma uničil ostanke, preden je prišlo na pomoč gasilstvo. Občinstvo je moralo gledati, kako sta mu pred očmi zgorela dva človeka v razvalinah letala.

»Pojdi no z voza, Jerica. Ne morem gledati, da konj tako težko vleče.«

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta. Certo tidi ima vedno v zalogi

lotocodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

PRED SODBO

Pred porotnim sodiščem v mestu Honolulu na Havajskem otoku se je vršila te dni razprava proti ameriskemu mornariškemu častniku Massieuju in njegovi tašči Fontescu, ki sta umorila nekega domačina. O tem strašnem zločinu smo svojčas poročali. Zločinci so hoteli pobegniti in so se ukrali na ameriško vojno ladjo; morali pa so jih izročiti sodišču radi silnega razburjenja domačega prebivalstva. Sodba v tem procesu, ki je razburil vso Ameriko, bo izrečena te dni.

Sporti

ZA PRVENSTVO KLUBOV.

Jutri, v četrtek, gostujejo v Ljubljani mariborski železničarji, da v tekmi proti hermežanom preizkusijo svoje moči. Ta tekma je kvalifikacijska za prvenstvo železniških klubov. Revanš bodo igrali v Mariboru 22. maja. Zmagovalec iz obeh tekem bo zastopal železničarje iz dravske banovine proti zagrebškemu železničarjem na nogometnem turnirju ob priliki kongresa železničarjev, ki se bo vršil v Nišu.

Naši železničarski sportni klubi so se organizirali v svojo sportno organizacijo ter bodo vsako leto med seboj tekmovali za prvenstvo žel. klubov. To prvenstvo prične v dravski banovini z jutrišnjo tekmo. Ker se sestaneta dva dobra protivnika, je pričakovati zanimive in fair borbe na igrišču Hermesa.

S. O. Borec je priredil v nedeljo 1. maja celodnevno sportno prireditev. Ob pol 11 dopoldne se je vršil štafetni tek okoli mesta Jesenice na 3 km dolgi progi, pri katerem so sodelovale 3 štafete, in sicer 2 SK Bratstva in 1 Borec. Zmagala je po zanimivi borbi z naskokom 5 korakov štafeta SK Bratstva v času 50:59., druga Borec v času 51:07.5 in si osvojilo pokal za eno leto. — Ob 11 se je vršila hazenska tekma za Krekovim domom med družinama SK Tržič in SO Borec. Borec je nastopil z nekaj rezerve in zmagal z rezultatom 10:2. — Ob 2 popoldne sta nastopili rezervi SK Svobode in SO Borec, pri kateri so zmagali Borec z rezultatom 2:1. Nato sta nastopili prvi moštvi, zopet so zmagali Borec z rezultatom 5:2. Pri Borec se je posebno odlikoval srednji napadalec, ki je zabil 4 gole. Pohvale vreden je tudi vratar Borec, ki je rešil marsikatero situacijo in ubranil 11metrovko. Sodi je g. Seme iz Tržiča dobro. Igra je bila napeta, toda fair. Občinstva je bilo za razmere, kot so na jesenicah, dosti.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 4. maja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče, borza 18.00 Salonski kvintet 19.00 Dr. N. Preobraženski: Ruščina 19.30 Literarna ura: M. Kranjc: »Težaki in življenje« (Silvester Škerlj) 20.00 Plošče 20.15 H. Haydnova proslava (prenos iz Maribora): Oratorij »Vstajenje«. Izvajajo: mešani zbor »Maribor«, orkester Glasbene Matice mariborske, solisti: gospa Pavla Lovšetova in hčerka Majda, gg. Živko in Neralič 22.00 Čas, poročila.

Četrtek, 5. maja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 Versko predavanje: Nedeljske misli (ravn. Jagodic). — 10.30 Bogo Pleničar: Šah. — 11 Operne arije poje g. Jože Gostič s spremljevanjem sa-

lonskega kvinteta. — 12 Čas, poročila, plošče. — 15.15 Čvetoči majnik v literaturi in pesmi: I. Cankar: Spomladi. — 16 Slovenska narodna pesem (poje Akademski oktet). — 16.45 Zabavni kotiček, g. Mirko Kragelj. — 17 Salonski kvintet. — 20 Pero Horn: Vzgojeslovje. — 20.30 Klasična glasba. Poje baritonist prof. Mirko Pušelj s sodelovanjem prof. Jeraja (violina, viola) in M. Lipovška (klavir). — 21.15 Pevski kvartet Glasbene Matice. — 22 Orkester »Triglava«.

Drugi programi:

Četrtek, 5. maja.

Budimpešta: 10 Nabožna glasba. — 19.30 »Rigoletto«, opera. — Dunaj: 10.45 Simfonični koncert. — 19.35 »Tosca«, opera — plošče. — Praga: 19.30 Operetni prenos iz studija. — 22.20 Prenos iz kina. — Langenberg: 11.30 J. S. Bach: Kantata. — 20 Muzikalična drama. — Rim: 20.45 Pester koncert. — Belgrad: 20.30 Ljubljana. — 23 Večerni koncert. — 24 Ciganska glasba. — Berlin: 20 Koncert. — Katovice: 20.15 Sodobna glasba. — 22.10 Violinski koncert. — Toulouse: 20 Večerni koncert. — 21.15 Koncert vojaške godbe. — Stuttgart: 19.45 Operetna glasba. — 21.20 Avstrijski večer. — Barcelona: 21 Radio-orkester. — 22.10 Instrumentalni koncert. — Milano: 19.31 Izbrana glasba. — 21 Operni prenos. — Zagreb: 20.30 Prenos iz Ljubljane.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Sreda, 4. maja: LEDA. Red D.
Četrtek, 5. maja: GOSPODA GLEMBAJEVI. Izven. Znižane cene.
Petek, 6. maja: Zaprt.
Sobota, 7. maja ob 15: GOSTOVANJE JESENISKE MLADINE. Globoko znižane cene.
Ob 20: KVADRATURA KROGA. Red A.
Nedelja, 8. maja: KAR HOČETE. Izven. Znižane cene.

Opera.

Začetek ob 20.

Sreda, 4. maja: CAVALERIA RUSTICANA, GLUMACI. Red B.
Četrtek, 5. maja: TRIJE MUSKETIRJI. Izven. Znižane cene.
Petek, 6. maja: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 4. maja: Zaprt.
Četrtek, 5. maja ob 20: ČE SE DVA LJUBITA. Prireditev mariborskih srednješolcev.
Petek, 6. maja: Zaprt.
Sobota, 7. maja: SPREOBURNITEV FERDINANDA PIŠTORE. Premijera. Ab. A.

Uljudno vabim cenjeno občinstvo na

otvoritev

Kongresne kavarne

poleg kina »Matica« na Kongresnem trgu

v sredo 4. maja 1932 - zvečer

Za obilen obisk se priporočam

Jakob Sedej

Umrli je po dolgi mukepolni bolezni, gospod

Martin Jančigaj

trgovec in posestnik

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 5. maja 1932 ob pol 4 popoldne iz Zg. Siske, Vodnikova cesta št. 54, na pokopališče v Dravlje.
Sv. maša za pokojnega bo v soboto 7. maja 1932 v cerkvi Sv. Frančiška v Sp. Siski ob 8 zjutraj.

Zg. Šiška, dne 3. maja 1932.

Vika Jančigaj, soproga, in ostalo sorodstvo.

Salon

damskih klobukov

V. Götzl

priporoča zadnje novosti vsakovrstnih slamnikov po najnižjih cenah — Žalni klobuki vedno v zalogi
Popravila se sprejemajo

Gledališka ul. 8, vhod iz Aleksandrove ceste

Znižane cene!

Nogavice, rokavice, moško in damsko perilo nudi izredno ugodno
FERDO KOBALD
Ljubljana, Miklošičeva c. (palaca »Grafika«)

Prepričajte se!

OBČINSKA HRANILNICA V KOSTANJEVICI javlja tužno vest, da je njen dolgoletni odbornik, gospod

Anton Košak

posestnik v Kostanjevici

dne 2. maja t. l. umrl.

Pogreb bo v sredo, dne 4. maja ob 4 popoldne. Zasluznemu in blagemu pokojniku ohranimo trajen in časten spomin.

Kostanjevica, dne 2. maja 1932.

Stole, mize in klopi

zaklopne, železne, izdeluje najceneje po dogovoru J. ZORKO, ključavničar, Ljubljana, Glince, cesta II št. 6.

Pozor!

Velika razprodaja!

Gospodnje, gostilničarji — menze, restavracije!

Od dne 4. maja se bodo prodajale na trgu — popoldne pa pri »Proda« Prečna ul. št. 6, sledeče stvari po znižanih cenah:

ribane buče Din 3.—
ribane kumare Din 3.—
male kumare Din 3.—
ruščica in zelen paradiznik kg Din 3.—
papriko za polnjenje komad po Din —.50

Gospodnje prinesite posodo s seboj.

Fotoamaterji!

Povečave

Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugoslov. knjižarnarje
Ljubljana

Zahtevajte cenik!

Boguvdano sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je včeraj ob 11 ponoči umrl ljubljani oče, gospod

ing. Pavel Potiorek

veleposestnik

Pogreb blažega pokojnika bo v sredo ob pol 4 popoldne, iz hiše žalosti v Prusniku, na pokopališču v Zagorju.

Zagorje ob Savi, dne 3. maja 1932.

Emmy Potiorek, hči; Oskar Potiorek, sin.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

27

Večerni hlad kmalu prižene v stanišče tudi ostale tovariše. Zasveti se še druga sveča, ki ji služi za svečnik bajonetov držaj; čepeč okrog luči, začno kvartati. A kmalu nehajo, ker jim nočjo misli begajo drugam.

»Tako jih sem bil mislil, da bo treba napasti,« je prvi začel Lemoine.

Prejšnje razburjenje se je bilo poglobilo; vdali so se v usodo in govore o naskoku skoraj ravnodušno.

»Koga! Ta gozd bomo pa že še vzeli,« kriči Broucke, ki še ne spi. »Izkusili smo že kaj hujšega...« Bréval je zalepil svoje pismo. V svitu sveče vidim, kako mu podrhtava suha brada.

»Da, samo če bi nas poslali potem domov na dopust,« je zavzdihnil.

Domov! Biti zopet doma!... Vsi obrazi se namah zjasne, usta se smehljajo kakor otroku, če ga spomniš na božič.

»Povej, Lemoine,« vpraša »Sulphart, sedeč na strelnici iz belega lesa, ki nam služi za podnožje;« denimo, da bi ti kdo rekel: »Ili moreš domov, a samo pod pogojem, da greš vso pot ritensko in bos ter neseš na hrbtnu poleg vse prtljage še debel hlood.« Ali bi sprejel?»

»I, kajpak da bi sprejel,« pravi Lemoine brez obotavljanja... Pa ti, če bi ti kdo rekel: »Vojna je zate pri kraju, samo vina in žganja ne smeš več piti do smrti.« Kaj bi dejal na to?»

Sulphart premišlja trenutke: v njegovi duši se mora odigravati hud boj.

»Hja... Mošt bi potem še vedno lahko pil, ne res?... In potem, med nami povedano, bi me to ne oviralo, da ne bi zvrnil poštenega požirka ruma. Dejal bi, da!«

Takoj so vsi zatopljeni v nezmiselno govoričenje; cele ure utegnje kovati načrte, se izgubljati v vseh mogočih domnevah in od samih bajnih nad bi kmalu popokali. Ptičja kletka je odprta: najsmehljive sanje uhajajo iz nje na prsto. Izmišljajo si nemogoče pogodbe in najprečudnejše pogoje, ki jim jih pride general osebno ponujati — zastoj je samo smrt — proti odpustitvi iz vojske. In naj so obveze še tako nezasišane, vselej so pripravljeni, da jih sprejmo.

Vrsti se pogoj za pogojem in slednjič so pripravljeni dati katerega svojih udov, žrtvovati del svoje kože, da rešijo ostalo. Vsak si izbere svojo rano: eno oko, eno roko, eno nogo.

»Jaz,« pravi Broucke in se praska, »bi dal svojo levo nogo... Ni mi je treba, ko delam bednje. In potem, več, je boljše priti z eno nogo domov, kakor sploh ne.«

»Meni bi bilo že ljubše, če bi mi odneslo eno oko,« meni Fouillard. »Le čemu rabiš dve oči, to mi kdo povej? Z enim vidiš prav tako dobro... Pa še boljše, zato pa pri ciljanju enega zatiseš.«

Tehno in prevdarno ocenjujejo mnenja in vsak skuša pojasniti, zakaj je njegov predlog najboljši, in kakor skromni, pošteni trgovci režejo po svojem živem mesu, mirno prodajajo ud za udom svojega telesa in pri tem skrbno izbirajo pravo mesto.

»Ne,« pravi Sulphart, ki ima svoje nazore, »očesa že ne. Edino pravo je: strel v stegno. Samo ne čakaj, da te pridejo pobirat eunjarji; dotlej te je lahko že davno konec. Jaz bi tako-le napravil.«

Vzel je dve puški, ovil kopiti s suknjenimi eunjami, si ji potisnil pod pazduho kakor berglje, pridržal eno nogo, da mu je mrtvo bingljala nizdol ter začel hlamudrati po stanišču sem in tja. Zraven je glasno večal:

»Oh jej, jej!... Pustite me naprej, fantje...«

Ves prizor, kako jo potegne s fronte, je izborno igral; tudi njegovo vreščanje in ječanje je bilo docela naravno. A vse to trmastega č'timija ni moglo preprečiti.

»Nak, noga je najboljša in je.«

»Zaradi mene!« de očka Hamel. »Ampak jaz jim ne pustim ne noge ne parklja ne nič... Tisti Švaba, ki bi vzel mene na piko, tega ne bo poizkusil v drugo; steptal mu bom želodec, kakor onemu pri Courcy-ju.«

Polagoma zamišljeni umolknejo. Ali se že vidijo, kako teko smrt ven na plan s prihuljeno glavo in upognjenim hrbtom?

Sulphart in Vairon se pogovarjata čisto tiho:

»Veš, tik ob potoku vem za granatno jamo... Če bom videl, da naskok omaguje, se zmuznem vanjo in počakam mraka.«

»Če pridemo v njihov jarek, napravimo guljaž... Že dolgo si želim švabsko vojno kukalo ali revolver. Po Montmirail-u sem bil enega prodal za dvajset frankov nekemu avtomobilistu.«

»Tu se ne da nič pomagati,« de Bréval in odviha svoje golenke, »vseh ne bo nazaj...«

Poleg njega si Broucke sezuva čevlje.

»Dobro veš, da čevljev ne smemo sezuvati. Kaj pa, če pride alarm?«

»Potem pojdem v nogavicah,« mu mirno odgovori Flamee in položi svojo kuštravo, plavalaso glavo na krušnik.

Ljudstvo knjižarnice: Iz založništva Jugoslov. knjižarnarje v Ljubljani: 20 zvezek: Savinšek; IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30 zvezek: Stenkovci: NE POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31 zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din. — 32 zvezek: Reimlich, ZAGORSKI ZVONOVI, Slavje, NA SINJI, 30 Din, vez. 42 Din. — 33 zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34 zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. V kakršni obliki plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349.

Službe iskejo

Beseda samo 50 par
Mladenšč

išče mesta za kmečka dela. Naslov pove upravo »Slov.« pod št. 6454. (a)

Trgovski pomočnik
išče službo kjerkoli takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Pošten — garancija« št. 6455. (a)

Zidarski polir
z večletno prakso, tudi v samostnem in spec. delu, išče službo. Gre tudi kot predelavec. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Polir« št. 6417. (a)

Bolniška strežnica
išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Brezplačno« št. 6419. (a)

Službodobe

Beseda samo 50 par
Šiviljo

izvežbano v boljšem delu, sprejme takoj damski modni atelje — Jospina Iglič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4, v palači Viktoriji. (b)

Kuharica
z večletno prakso, vajena tudi drugih hišnih opravil, stara od 35 do 40 let, se sprejme takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6437. (b)

Klepar, pomočnika
in vajenca sprejemam takoj. Vinko Burgar, kleparski mojster, Ribnica na Dolenjskem. (b)

Mlinarski pomočnik
za navadna dela v mlinu se sprejme. Sušnik, Beričevo, p. Dol. (b)

Postrežnico
sprejemam. Borštnikov trg št. 2. II. (b)

Pouk

Beseda samo 50 par
Jezike poučuje
za gimnazijo reven akademik. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6415. (u)

Fotomaterjem
brezplačen pouk. Razvijala, kopira in poveča pri najnižji ceni D. Rovšek Kolodvorska ulica 35. V svoji trgovini držim vedno najboljše fotomaterial po nizki ceni. (u)

Auto-motor

Beseda samo 50 par
Indian motocikl
Scout Din 6.000 ter več drugih motociklov in avtomobilov — poceni odda O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11. (l)

Objave

Beseda samo 50 par
Oglejte si

izložbe damskih klobukov v modnem salonu Stuchly-Maške, Ljubljana, Zidovska ulica. Cene neprelopljive. — Popravila točna in poceni. (o)

Denar

Beseda samo 50 par
Vaš kapital

zelo dobro naložite, ako kupite v neposredni bližini Ljubljane rentabilno podjetje z zelo obširnimi zemljiščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Dobra kupčija« št. 6329. (d)

Posojilo
120.000 Din isčem na prvo mesto. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6451. (d)

Stanovanja

Beseda samo 50 par
IŠČEJO:

Stanovanje
dvosobno in kabinet z vsemi pritliklinami in po možnosti nekaj vrta, išče mirna stranka starih odraslih oseb za 1. avgust. Ponudbe na oglašni oddelček »Slovenca« pod »Točen plačnik«. (c)

ODDAJO:
Stanovanje
enosobno, oddam. Rožna dolina IV.-3. (c)

Dvosobno stanovanje
solčno, za avgust oddam. Naslov pove upravo »Slov.« pod št. 6453. (c)

Sobo z 2 posteljama
s souporabo kopalnice in hrano ali brez iste takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6367. (s)

Meblovano sobo
lepo, 2 postelji, oddam. Einšpilerjeva 25 — Bežigrad. (s)

Vnajem

Beseda samo 50 par
ODDAJO:

Večja, boljša gostilna
z vsem inventarjem, na prometni točki, v letoviškem kraju, se odda v najem. Prednost imajo le prav zmožni gostilničarji. Naslov v upravi »Slov.« št. 6370. (n)

Špecerijsko trgovino
na prometnem kraju, oddam takoj v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6421. (n)

Razno

Beseda samo 50 par
Botrica

za birmo se išče za revno deklico. Prijave na upravo »Slovenca« pod »Anica« št. 6259. (r)

Botri in botrice!
Najlepši spomin za Vasega birmanca je fotografija. Atelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica 35 — Vam jamči za najboljši izdelek. Cene za binkošti znižane. (r)

V korist
brezposelnim! — Z ozirom na to, da se v tem času krize pravočasno pomaga brezposelnim in gladujočim, se prireja dobrotelna loterija. Srečke po 10 Din se naročajo v Beogradu, Kosmajška 53. — Kupite in priporočajte srečke te loterije, ker s tem boste realno pomagali svojemu bratu v nesreči. (r)

Koristen izum!
Štedilnik greje in zrači stanovanje! Ogromen prihranek kuriva! Stane 150 Din. Aljančič, Bistrica-Podbrezje. (r)

Vaše birmance in poroobhajance
poslajte fotografirati v atelje Hugon Hibser — Ljubljana, Sv. Petra c. 25. Cene znižane. (r)

Posvetva
Beseda samo 50 par
Hišo z vrtom

kupim v okolici Ljubljane ob gorenski progi in plačam do 25.000 Din takoj. Ponudbe poslati pod »Uradnik« št. 6064 na upravo »Slovenca«. p

Šest parcel
v najlepšem kraju Ljubljane, ob vodi, elektrika, vodovod, kanalizacija. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6279. (p)

Večje podjetje,
mlini, žage na stalni vodi 160 HP, ugodno naprodajo. Pojasnila daje realitetna pisarna Grašek — Ljubljana — Kolodvorska ulica 24. (p)

Hotelirji, kopalšiča,
zavodi! Parcela cca. 3000 m², ob vodi v najlepšem kraju Ljubljane, brez konkurence, po ugodni ceni naprodajo. Parcelacija močnejša v šesti parcel. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6280. (p)

Staro hišico
na Gorenjskem prodam za 18.000 Din. Ponudbe pod »Priprosto« št. 6461 na upravo »Slov.« (p)

Lepo stavbno parcelo
v Tacnu, 2300 m², prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6410. (p)

Spalnica
a psiho po 2500 Din. — Sajovic, mizarstvo, Ljubljana, Škofja ul. 13. (l)

Vrtne stole
zložljive, prodaja Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Spalnica
9 delne, smrekove, pleskane, a 2200 Din. nudi pohištveno mizarstvo Anton Bizovičar, Glince II-I. (t)

Glasba
Beseda samo 50 par
Kratek klavir
ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6437. (l)

Kratek klavir
priznane znamke, v brezhibnem stanju kupim proti gotovini. Prijazne ponudbe s točno navedbo firme izdelovalca ter cene pod zn. »Kratek klavir« št. 6292 na upravo »Slovenca«. (g)

KLAVIRJE
pokvarjene in razglazene popravljajo in uglašujejo strokovno najboljšje in najcenejše. — Družba popust. — Jos. Bajde, Ljubljana, Gosposvetska 12, g

Ne recite: »Vai odjemalci me poznajo, zato mi ni potreba oglaševati.«
Recite: »Jaz poznam vas svoje odjemalce, z oglaševanjem bom spoznal tudi še druge.«

Nakazilo

Proti predložitvi tega nakazila, ki ga izrežite, priobčimo

brezplačno

od 3. do 7. maja 1932 vsak na novo naročeni mali oglaš

v obsegu 7 besed (obenem z debelim naslovom). Pri večjih oglaših je za vsako nadaljnjo besedo doplačati 50 par. Lavžeti so oglaš z neprimernim besedilom. Nakazilo z naročilom in besedilom se mora poslati naravnost na upravo »Slovenca« v Ljubljani ali Mariboru.

Nakazilo mora vsebovati Vaš natančen naslov:

Ime: _____

Poklic: _____

Bivališče: _____

Gotovo Vas je mnogo.

ki bi hoteli stare predmete zamenjati ali pa kupiti. S ceninim malim oglašom v »Slovenca« najdete zanesljivo kupca!

Upravištvu »Slovenca«

Enonadstropna hiša
nova, v Zg. Šiški, se ceno prodaja. Naslov pove upravo »Slov.« pod št. 6425. p

Hiša
3 sobe, hlev, mala njiva, hišna vodna moč (bivsi mlin), v večjem industrijskem kraju, blizu postaje Jarše, takoj naprodajo za 25.000 Din. Luka Sevnik, Radomlje 26. (p)

Kupimo
Beseda samo 50 par
Srebrne krone

stare zlate in srebre kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (p)

Vrednostne papirje
kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Pohištvo
Beseda samo 50 par
Spalnica

a psiho po 2500 Din. — Sajovic, mizarstvo, Ljubljana, Škofja ul. 13. (l)

Vrtne stole
zložljive, prodaja Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Spalnica
9 delne, smrekove, pleskane, a 2200 Din. nudi pohištveno mizarstvo Anton Bizovičar, Glince II-I. (t)

Glasba
Beseda samo 50 par
Kratek klavir
ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6437. (l)

Kratek klavir
priznane znamke, v brezhibnem stanju kupim proti gotovini. Prijazne ponudbe s točno navedbo firme izdelovalca ter cene pod zn. »Kratek klavir« št. 6292 na upravo »Slovenca«. (g)

KLAVIRJE
pokvarjene in razglazene popravljajo in uglašujejo strokovno najboljšje in najcenejše. — Družba popust. — Jos. Bajde, Ljubljana, Gosposvetska 12, g

Apno Ia
nudim stalno najceneje. Ugodno za Stajersko. — Apnenica Polzela. (l)

NOGAVICE
damske od 8 Din dalje, moške od 3 Din dalje. — Modno blago M. SUSNIK Krekov trg 10 (nasproti Mest. doma)

Kolo
dobro, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6460. (p)

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Obč

Beseda samo 50 par
Trajno kodranje!

na najnovišem Henkel-novem aparatu — model 1932, po primernih cenah. Mirko Zaletel, frizer, vožgal Rimske ceste 24.

Birmanska darila
po znižanih cenah pri L. VILHAR, urar Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Egidij Šušteršič
sobni slikar, Ljubljana, Križevniška ulica 6, telef. št. 31-01, izvršuje vsa v soboslikarsko stroko spadajoča dela v mestu in na deželi po najmodernejših vzorcih. (t)

Prodamo
Beseda samo 50 par
Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Konfekcija — modal
Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Šivalni stroj
nov, naprodajo za 1300 D. Miklošičeva 7.III. (vhod poleg Delavske slaščičarne. (l)

Telefon 2059
Premog
suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Modno krojaštvo
Delo solidno. Nizke cene. Popravila, čiščenje, likanje in obračanje oblek izvršuje točno

Družina Gabrijel
Ljubljana, Florjanska 31.

Velika izbira SVILE
v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc
Pri »Škofu« Ljubljana

Kolo
moško in žensko, napredaj za vsako ceno. Miklošičeva 7.III. (vhod poleg Delavske slaščičarne. (l)

Vrtnice — marelice
visoke in nizke, v najnovjših različnih barvah, ima na prodaj Ivan Brecljnik v Veliki čolnarski ul. št. 21. (l)

Puhasto perje
čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošljamo po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Zahvala
Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so se ob priliki pogreba našega ljubega

STANKOTA
z najtoplejšimi izrazi sočuvstvovanja in naklonjenosti udeležili žalnega prevoda. Posebno se zahvaljujemo vsem kulturnim in prosvetnim organizacijam, starosti Sokola g. Novaku, ravnatelju novomeške gimnazije g. Iv. Maslju, pevcem, novomeškim dijakom in gg. žel. uradnikom. Trebnje, dne 3. maja 1932.

Družina ERŠTE in sorodniki.

Modni kamgarni sportni ševci, ZA FINE OBLEKE.
Vedno izbira ugodne cene.
R. Miklauc - Pri Škofu Ljubljana

Nogavice
rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene. samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Šivalne stroje
specijalne stroje vseh sistemov, popravila in renovira. Cena nizka, delo garantirano. Priporočila se: Emil Klobčaver, specijalni mehanik, Sv. Petra c. 47.

Trboveljski cement
betonsko železo, nosilke, stavbno okovje in vsakovrstno orodje — najceneje pri Jos. Zalta & Co, trgovina železnine, Dunajska cesta 9 (poleg nebotičnika). (l)

DRVA
Trgovina s kurivom Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon 2951

PREMOG
suha drva

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

FURNIRJI
vsake vrste pri tvrdki P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

SODE
razne velikosti nudi po nizkih cenah sodarski mojster Kosirnik Štefan Ljubljana VII., Vodnikova 18

OBJAVA.
Zelo ugoden nakup hotela.

Na otoku Krku se uroda potom sodne dražbe, ki se vrši dne 6. maja 1932 ob 9 uri pri tamkajšnjem sodišču Krk, prvovrsten hotel »VILA LUCHJA« v Aleksandrovcem, s 24 sobami ter povsem opremljeno restavracijo z oskrbo za 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopalšiča.

Kupi, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obračevanjem.

Pojasnila daje iz prijaznosti »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani, Poštni predal 297.

ZAHVALA. Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne hčerke, sestre, svakinje, nečakinje in sestrične, gospodične

ADE OLHOFFER
učiteljice

kot tudi za darovane krasne vence in cvetje, se vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni preč. duhovščini, gđc. Zinki Verščajevi za njeno izredno požrtvovalno in nesebično ljubezen in pomoč, dalje celokupnemu učiteljskemu zboru Toplice-Zagorje, zastopnikom K. J. S., gđc. kongreganistinj, šolski deci, g. nadučitelju Pelkotu za ganljive poslovljne besede ob odprtem grobu ter vsem onim, ki so spemili naše najljubše k poslednjemu počitku. Iskrena hvala vsem!

V Ljubljani, dne 3. maja 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala
Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so se ob priliki pogreba našega ljubega

STANKOTA
z najtoplejšimi izrazi sočuvstvovanja in naklonjenosti udeležili žalnega prevoda. Posebno se zahvaljujemo vsem kulturnim in prosvetnim organizacijam, starosti Sokola g. Novaku, ravnatelju novomeške gimnazije g. Iv. Maslju, pevcem, novomeškim dijakom in gg. žel. uradnikom. Trebnje, dne 3. maja 1932.

Družina ERŠTE in sorodniki.

Vsem sorodnikom in prijateljem naznanjamo, da je umrl mož, gospod

Valentin Pretnar

posestnik, cerkveni ključar na Jesenicah

Pogreb bo v sredo, dne 4. maja ob 5 popoldne na mesino pokopališče.

Jesenice, dne 3. maja 1932.

ZALUJOČA SOPROGA

Naši ljudje v Nemčiji

Ljubljana, 3. maja.

Naš prijatelj g. Djuro Berislav Deželic, izseljenjski komisar v Nemčiji, dobro znan tudi v Ljubljani, nam je poslal brošuro, ki jo je tudi izdal v Zagrebu (Jugostampa). Brošura vsebuje prav zanimive podatke in nudi dovolj pogleda v organizacijsko in socialno življenje naših izseljencev.

Avtor ceni število vseh izseljencev iz naše države na okroglo en milijon duš. Od teh jih je 880.000 v čezmorskih državah, v Nemčiji pa okoli 50.000. V Nemčijo so se pričeli seliti naši ljudje od leta 1898 dalje in sicer v glavnem Slovenci, manj pa Hrvati in Srbi. V vestfalski industriji so naši ljudje delali najtežja dela, ki jih je nemški proletarijat odklanjal. V Porenju in Vestfaliji je število naših ljudi pred vojno doseglo 70.000 duš, po vojni pa je padlo, ker se je mnogo naših ljudi zaradi naraščajoče brezposelnosti v Nemčiji vrnilo v domovino ali pa se izselilo v sosednje države. Delovno sposobnost našega življa so v Nemčiji vedno visoko cenili. Po zadnji nemški statistiki je bilo leta 1925 v Nemčiji 14.067 naših državljanov in sicer v Porenju 5547, od teh 2206 žena, v Vestfaliji pa 4846, od teh 2281 žena. Te številke pa ne odgovarjajo dejanskemu stanju, ker vsi poznavalci cenijo število Slovencev v teh dveh pokrajinah v 140 naselbinah na približno 50.000 duš. Krivi tej statistiki so Slovenci sami, ker se izdajajo na različne načine, tako za Slovence, za Kranjce, Štajerce, Jugoslovane in nekateri starejši celo za Avstrijce. Zato

se vodijo naši državljani in sonarodnjaki v statistikah tudi kot avstrijski, češki in celo poljski državljani. Glavne slovenske naselbine so v Hambornu (1127 duš), Gladbecku (1171 duš), Meerbecku (843 duš), Hochheide (664 duš), Linfortu, Osterfeldu, Recklinghausnu, Oberhausnu, Wehofenu in mnogih drugih krajih.

Brošura obravnava dalje družinsko življenje naših sorojakov, razmere v zaposlitvi, vzgojo otrok, higijenske razmere, v katerih žive naši ljudje, prodaje o naseljevanju, vprašanje sezonskih poljskih delavcev, rente, socialna zavarovanja in komunalne podpore, zaščito izseljencev, posredovanje za delo, vprašanje repatriacije, denarni promet, prosvetno narodno delo, šolstvo, knjižnice, časopise, predavanja, izlete v domovino, podporna in kulturna društva, cerkveno življenje itd.

V organizacijskem življenju je na čelu »Jugoslovanski izseljenjski odbor za Nemčijo« s sedežem v Düsseldorfu (Parkstrasse 72), ki mu je predsednik Berislav Djuro Deželic, izseljenjski komisar v Nemčiji. »Zveza jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji« šteje skupno 2243 članov in ji je predsednik Ivan Lindič. »Zveza jugoslovanskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji« pa šteje 1691 članov in ji je predsednik Pavel Bolha.

Brošura, h kateri se ob priliki še povrnemo in ki jo priporočamo, vsebuje še mnogo drugih podatkov, neobhodno potrebnih vsakomur, kdor se zanima za življenje naših izseljencev v Nemčiji. Brošura je tudi znatno ilustriрана.

Motorno kolo povozilo dve deklici

Ena mrtva, druga hudo ranjena

Kostanjevica, 2. maja

V nedeljo se je na glavni cesti tik pod Mraševskim hribom pri Cerkljah pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje nedolžnega otroka, in je še vprašanje, če bo druga žrtev, tudi otrok, ozdravela od hudih poškodb.

Nesreča se je pripetila tako-le: Iz Kostanjevice po glavni cesti proti Zagrebu se je vozil na motornem kolesu neki zagrebški mehanik. Zadaj za njim je sedel njegov prijatelj, tudi mehanik. Ko sta privozila do Mraševa, je opa-

zil voznik nekako 500 metrov pred motorjem več otrok, ki so se igrali na cesti. Dal je znamenje z motornim lupom, da bi otroke opozoril na bližajočo se vozilo. Ko je bilo motorno kolo že blizu otrok, je neka deklica prišla svojo mlajšo tovarišico za roko in jo peljala čez cesto, da bi se tako ognila motornemu kolesu. V tem hipu je motor zavozil v deklici in ju podrl na tla. Ena je bila na mestu mrtva, druga pa je obležala na tleh v mlaki krvi. Kdo je kriv nesreče, bo pokazala preiskava, ki so jo pristojna oblastva že uvedla.

Tudi Erštetova tovariša našli

Erštetov pogreb

Novo mesto, 3. maja.

Danes okrog pol 11 dopoldne je zapazil posestnik Vrtač iz Zihovega sela v Krki plavalčovo truplo. Opozoril je na to mlinarja Rifiča, kateri je takoj skočil v čoln in odnesel truplo sredini reke ter potegnil iz nje že precej razpadlo truplo Cirila Rusa, doma iz Krke pri Muljavi, ki je 11. aprila utonil pred očmi številne množice na jezu mestnega mlina skupno s škoficem in Eršetom. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico na št. petersko pokopališče. — Zvečer med pol 7 in 7 pa sta gg. Suhli in Lumpert potegnili iz vode še truplo dijaka Stanka Škofica. Truplo je voda prinesla do Seidlova žage, kjer je obviselo na jezu. Na mrtvašnici odtja položena v mrtvašnico na starem pokopališču.

Novo mesto, 3. maja

V ponedeljek ob 2. se je vršil pogreb prve najdene žrtve razbesnele Krke, dijaka drugo-

šolca novomeške gimnazije Stanka Eršteja. Poročali smo že v nedeljo, da so Eršteja našli v Krki in potegnili na suho v soboto, dne 30. aprila popoldne skoro na istem mestu, kjer je dne 11. aprila izginil v valovih narasle in hudo dežne Krke. Na mrtvaški oder je bil položen v mrtvašnici starega pokopališča, v ponedeljek pa so žalujoči starši prišli po telesne ostanke svojega sinčka, ter ga z avtomobilom prepeljali v Trebnje. Na novomeškem pokopališču je ubogi žrtvi spregovoril lepe besede v slovo gimnazijski ravnatelj g. Ivan Maselj. Od mrtvašnice do Bršljina so Eršteja spremlili vsi dijaki gimnazije, dijaški pevski zbor pa je zapel pod vodstvom g. Puša Ludvika ganljivo žalostinko. Z avtobusom so se nato pevski zbor in zastopniki dijaštva odpeljali v Trebnje, kjer so ob 4. popoldne pokopali prerano umrlega Stanka. — Svetila mu večna luč!

Starec-požigalec drugič pred sodniki

Ljubljana, 3. maja.

Prva današnja razprava pred malim senatom je razgrnila v kratkih potezih vso dramo kmečkega življenja, ko zavladajo namesto ljubezni strast in sovraštvo. Pred sodnike je v drugič stopil Jože Kalan, rojen 20. avgusta 1875 v Vevčah. Je visoke postave, a že vpojenjen in se opira pri hoji na dve palici. Mali senat ga je lani 17. novembra obsodil zaradi požiga na tri leta robije. Njegov branilec pa je prijavil na stol sedmorice v Zagrebu revizijo, češ, da prvo sodišče ni vpoštovalo njegovega predloga, da Kalana preiščejo sodni psihiatri. Stol sedmorice je razveljavil prvo sodbo in odredil ponovno razpravo. Sodna psihiatra sta Jožeta spoznala za duševno nekoliko omejenega in zato po zakonu za požig manj odgovornega. Po kratki razpravi je danes mali senat Jožeta Kalana obsodil na osem mesecev zapora in nato za nedoločen čas v očevalni zavod.

Ozadje tvorijo družinske razmere, ki so nastale med obtoženim in njegovo družino. Jože Kalan, ki ga obtožnica slika kot berača brez stalnega bivali-

šča, je po smrti svoje prve žene med vojno prevzel gospodarstvo kmetije, ki jo je pokojna žena dodelila svojim otrokom, a je bil mož od sodišča postavljen za skrbnika. Jože se je udal pijači, zapravil je in delal dolgove. Da ne bi prišla domaćija na boben, je bila odredjena prisilna uprava in za upravitelja je bil imenovan posestnik Ivan Dovč, obtoženec zeta, ki je imel svoj dom v Slapah pri D. M. v Polju. Jože je zeta zasvovalil. Maja 1929 je Jože zetu zažgal šupo. K sreči so požar pravčasno opazili in pogasili. Pred ljubljanskim poroto je bil nato Jože obsojen na šest mesecev težke ječe. Lani 17. oktobra pa je ponoči nastal nov požar, ki je posestniku Ivanu Dovču uničil več gospodarskih poslopaj, a v nevarnosti so bila tudi sosednja poslopja in hiše. Posestnik Dovč je imel po požaru 70.000 Din škodo. Zažgal je stari Jože.

Jože je sprejel sodbo in po prestani kazni ga bodo oddali pod stalno nadzorstvo v primeren zavod.

Pridobivajte novih naročnikov!

Jože Gregorič:

Blagoslov zemlje

(Dalje)

Ob takih nazorih in razmerah bi moral človek v resnici obupati nad vsako rešitvijo in zdvojit, da bi se sploh kedaj predručilo takšno »vrednotenje« zemlje, ako ne bi še zmerom veljal oni stari rek, da se v nesreči spozna pravi prijatelj. Sedaj je stiska menda že dosti velika, da se bodo začele marsikomu oči odpirati! Zato sem prav trdno prepričan, da bodo ljudje kmalu prišli do spoznanja — ponekod že prihajajo! — da je zemlja res naša »velika prijateljica«, kakor jo imenuje francoski pisatelj Pierre l'Ermite. Razen tega se že nekaj let sem v vsem resnem kulturnem svetu opaža razveseljivo gibanje, ki ima popolnoma pravilne pojme o vrednotenju zemlje in močno poudarja idealno zvezanost z njo (ne samo materialistično!), kar bo imelo za posledico, da se bodo v pravi luči pokazale vse dobre, pozitivne strani, ki jih ima zemlja, narava in naravno življenje. To bo pridobilo in vrnilo zemlji zopet vso resnično veljavo, ki ji gre!

Ena prvih in najglavnejših pozitivnih strani zemlje je v tem, da je neizpriljiva v svoji plodovitosti (Dr. J. Jeraj, o. c. 147). Zemlje nikdar ni moglo docela izrabiti, izčrpati, uničiti. Ne smemo je kajpada zanemariti! Industrijski obrat in njegovo orodje izgubi deloma ali popolnoma svojo vrednost, ako se obratovanje več ne izplača. Vse drugače je z zemljo. Čeprav ne čuti in je videti, kakor da bi bila mrtva masa, za vedno lahko rečemo, da je živa, ker nam leta, se letom po vesoljni smeri svetu rodi mnogo več, nego more porabiti ves človeški rod. In dalje njeni pridelki ne morejo nikdar izgubiti popolnoma vse vrednosti, ker so nujno potrebni za ohranitev človeškega življenja, česar o preminih industrijskih produktih ne moremo tuditi. Zato pa bo poljedelstvo vedno najvarnejši obrat — ne sicer za naglo obogatitev, marveč za skromno in pošteno življenje — zakaj zemlje

ne izsesaš in ne razrušiš, poljedelski izdelki pa so naravnost nenadomestljivi! Trenotno abnormalno stanje svetovnega gospodarstva tej trditvi nič ne nasprotuje, marveč jo samo še prav razločno in na glas potrjuje.

Druga dobra stran zemlje je po mojem mnenju v tem, ker je kmečka gruda nepremična in nepomočljiva. Pristavim pa takoj, da imajo nekateri to za veliko slabost, češ, da se s tem močno omejuje in ovira poljedelsko obratovanje. Potemtakem je obrt mnogo na boljem, ker se lahko poljubno seli iz manj rentabilnih krajev v boljše in svoj obrat lahko poljubno razširja ali pa zmanjšuje, kakor pač zahtevajo razmere. In nazadnje bi se mogel industrijski obrat razmahniti v neomejenost, da ima le dovolj odjemalcev za svoje izdelke; naravne okoliščine ga v njegovem razmahu ne ustavljajo, čemur mora poljedelec zmerom računati z naravnimi zakoni, ki so zelo malo ali celo prav nič odvisni od njega! Toda ravno v tem dejstvu vidim jaz velikansko prednost kmečkega življenja in dela pred obrtniškim in industrijskim. Čeprav je življenje na deželi mnogo počasnejše in enako-mernejše — M. Kranjec pravi, da se vsakih sto let dvigne morda za ped višje — je pa zato tem globlje in solidnejše, ker je namreč organično! In to je glavna, bistvena razlika med ubijajočim, zmehčanim industrijskim in med poživljajočim, zdravim kmečkim delom. Industrija in obrt proizvajata mrtvo blago, agrikultura pa živa bitja, živali in rastline. Pri obrti sta glavno stroji in mehanično orodje, ki omogočata neskončen napredek, v poljedelstvu pa narava, ki je vezana na svoje nespremenljive zakone. Pri kmetovanju ne moreš leta tako razporejati, da bi eden celo leto samo oral, drugi bi ob istem času vedno samo sejal, dočim bi tretji leto in dan samo žel in kosil ali mlatil... Tukaj ni govora o oni nesrečni »racionalizaciji« ali »delitvi« delav, ki je najhujši pekel za današnjega industrijskega delavca in ga ubija bolj, kot so paganski narodi svoje sužnje! V poljedelstvu ne gre, da bi delal kadarkoli in karkoli, ampak je treba zemljo najprej zorati, pognojiti in obsejati, potem pa z vso potrpežljivostjo čakati, da setev zraste in

Poskus ponoči...

Brez nevarnosti za zdravje in brez motenj spanja smete piti kavo, kolikor in kadar se Vam poljubi, biti pa mora to kava Hag, kofeina prosta zrnata kava. Poskusite kavo Hag zvečer. Spali boste globoko in mirno, a jutraj boste živahni in poskočni.

Huda nesreča na morju

Trije izletniki, med njimi tudi en Slovenec, utonili

Split, 2. maja

V Kaštelanskem kanalu se je v nedeljo zvečer prevrnila v bližini rtiča Lora jadralnica, na kateri se je vozilo 11 oseb, od katerih so tri našle smrt v valovih.

Odpeljali so se že popoldne v Kaštel Sućurac, da se tam nekoliko pozabavajo. Zvečer pa so se spravili v majhno jadralnico, da se odpeljejo v Split. Jadralnica je bila preobremenjena, vrhu tega pa je pihal precej močan veler in v Kaštelanskem kanalu se je jadralnica prevrnila.

Vseh 11 oseb je padlo v morje, ki je na tistem mestu precej globoko. Začela se je obupna borba na življenje in smrt. Vsakdo se je poskušal rešiti, toda, da je bila nesreča še hujša, jini je veter odpihal jadralnico proč. Najbrže bi vsi izletniki utonili, da ni nesreče opazil graditelj ladij Bulimbasić, ki je nesrečnem v zadnjem trenutku prihitel na pomoč z motornim čolnom. Toda tri osebe so medtem že izginile v valovih. Med utopljenici je tudi Slovenec Ivan Škrinjar, po poklen natakár. Trupel utopljenec se niso našli, ravno tako tudi ne jadralnice.

Simbol črne umetnosti na „Grafiki“

Ljubljana, 3. maja

Davi so odpeljali iz Florijanske ulice veliki, iz točnega bakra izdelani kip tiskarskega leva in ga dvignili na podstavek na vrhu palače »Grafikov« ob Masarykovi in Miklošičevi cesti. Palača grafikov je s tem dobila končno veljavno lice. Doslej je skoro da motila živahna fasada spodnjih nadstropij v primerjavi z mirno zunanostjo gornjih nadstropij. Veliki simbol grafikov pa je prinesel lepo ravnotežje med obema deloma fasade in izredno poživil gornja nadstropja.

Omeniti moramo izredno lepo potezo združenja grafičnih delavcev, ki so odstopili od prvotnega načrta, postaviti na podstavek vrhu fasade tiskarskega leva vlitiga iz bronu. Kriza, pe je omejila le reprezentativne izdatke in ker zunanost stavbe zahteva oživitve fasade, se je združenje odločilo za najcenejšo pot in tako se je zgodilo, da je bil lev izdelan doma v Ljubljani, od domačih slovenskih rok in iz domačega blaga.

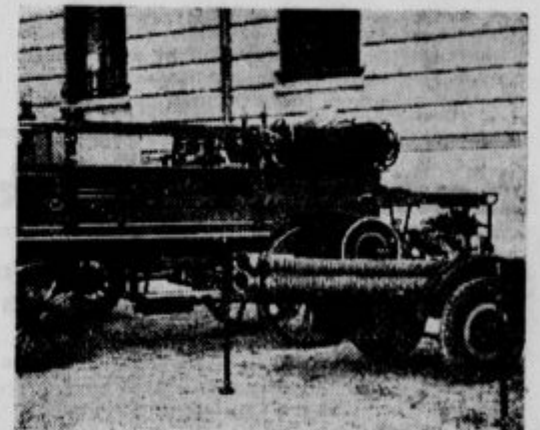
Kakor je že znano, je izdelal model za kip na fasadi Grafike akademski kipar Ivo Jurković. Dasi so imeli grafičarji na razpolago več osnutkov, so se odločili za Jurkovičevega, ki je brez dvoma lahko na sedaj dovršeno delo, izdelano po njegovi zamisli, ponosen. Ker so radi

razmer sklenili izdelati kip na najcenejši način, so poskakali v Ljubljani strokovnjaka, ki bi upal to delo prevzeti. In nihče ne bi verjel, da so našli tako dobro moč v kleparskem in umetnem kotlarskem mojstru g. Lojzetu Smerkolju v Florijanski ulici. Sicer pa ni čuda, saj je bil mojster Smerkolj že pred vojno 15 let v Monakovem in na Dunaju. V Monakovem je delal pri podjetju, ki se je bavilo le z umetnimi pločevinastimi izdelki. Tam se je izpopolnil tako, da je napredoval do prvega delovodje. V Ljubljani seveda takih naročil ni dobival, ker skoro gotovo nihče ni vedel, da premoremo v Ljubljani strokovnjaka, ki bi se upal lotiti tako kompliciranih umetnih del iz bakrene pločevine. Grafiki pa so ga našli in za poskus je izdelal polovico leve glave. Kipar Jurković je bil z izdelkom izredno zadovoljen in tako je prevzel izdelavo leva mojster Smerkolj. Šest mesecev sta delala s pomočnikom po mavčevem odlitku pločevinaste sestavne dele in bogve koliko tisočkrat je bilo treba udariti z lesenim tolkačem po nestetih sestavnih delih, dokler niso bili vsi obdelani. Posamezne sestavne dele sta s pomočnikom sestavljala enega na drugega, nato spojila in zakovala. Seveda se pločevinasti kip ne obdeluje le od zunaj, ampak tudi od znotraj.

Zanimivo je zlasti to, da se za take izdelke pri nas navadno uporablja pločevina iz tujine. Prvič pa je uporabil mojster Smerkolj domačo bakreno pločevino, debelo 1 mm, ki jo je naročil v Slovenski Bistrici. Blago je bilo zelo dobro in dokazuje, da tudi pri nas nekaj znamo. Za leva so porabili 22 m² bakrene pločevine in ves lev tehtal nekoliko manj kakor 200 kg. Za tako dolgotrajno in umetniško dovršeno delo je računal mojster Smerkolj izredno malo in lahko rečemo, da so naši grafiki zadeli terno, ko so se odločili za naročilo pri njem. Prepričani smo tudi, da bo izdelek žel od vseh, ki se na take izdelke razumejo, zaslužen pohvalo, mojstru Smerkolju pa želimo čim več takih naročil in zaslužka, za res strokovnjaško delo.

Dočim bi bilo postavljanje iz bronu ulitega leva zelo težavno, da ne rečemo nevarno, je šlo postavljanje okrog 200 kg težkega kipa kaj gladko izpod rok. Ljubljanska gradbena družba je iz šestih visokih lestev, ki so segale skoro do strehe grafične palače, postavila provizorni oder na vogalu palače in ko so danes pripeljali bleščečega se leva pred palačo grafikov, je bilo že vse pripravljeno za dvigavanje kipa. Na majhen lesen postavek so postavili bakrenega leva in ga nato s skriptcem počasi dvigali kakor po dvigalu med lestvami. Kmalu je stal lev varno privezan na svojem podstavku. S te višine zre krilati lev prav ponosno in je res nekaj imenitnega. Trup, glava in krila se bliže vsi v rdečkasti bakreni barvi, edino tiskarska tolkača, ki ju stiska lev v svojih ogromnih sapah, sta pozlačena.

Grafiki so lahko ponosni na svojo palačo, prav tako pa na svoj simbol — leva, ki med raznimi kipi, ki stoje na naših palačah brez dvoma napravljajo najlepši utis. Z njim je hkrati palača dobila mednarodno vizitko, kljub temu pa pride pod leva še velik napis iz bakrene pločevine: Dom grafikov.

Nova motorna brižgalna, katero bodo danes n. praznik sv. Florijana, slovesno blagoslovili v Trzinu

Konjice

Dosnani smo, da nam dopis o »nenavadnem vlovu pri g. Josipu Fickajcu, ki smo ga priobčili v 100. številu« Slovenec, 1. maja 1932, pod naslovom »Konjice« ni poslal naš dopisnik, temveč smo bili mistificirani. — Uredništvo.

Mariborski »Večernik« je vzel v svojo zaščito farnega patrona, sv. Jurija. Poroča namreč, da smo obhajali god sv. Jurija brez posebnih slovesnosti. »Večernikov« dopisnik očitno »liturgiji nima nobenega pojma, ker asistira sv. maša po njegovem pojmovanju ni nobena slovesnost. Najbrž cerkve ta dan od znotraj niti videl ni, ker je čakal, da bi ga zbudilo streljanje topov, ki je za letos odpadlo. Ake pa je v bodoče pripravljen prispevati za slovesno streljanje, mu bo radevolje ustrezelo. Pisce se je pač hotel zopet enkrat obregnuti ob g. arhidijakona, pa se je hotel skriti pod plašč sv. Jurija, da bi bil suspehe večji. Farni patron sv. Jurij pa g. arhidijakonu gotovo ni »fouše, če je v fari z njim vred priljubljen«.

(Konec prih.)

Zemlja se trese in bljuje ogenj

Največje katastrofe zadnjih 200 let

Strašen izbruh ognjenikov v južnoameriških Andah nas spominja na vedno nevarnost, ki preti človeštvu od potresov in ognjenikov.

Lizbona, dne 1. novembra 1755: Tega dne je zadela glavno mesto Portugalske strašna potresna katastrofa. Ze vse leto prej so potresi vznemirjali Italijo, Perzijo in Grönlandijo, vulkani so bruhali v Islandiji, po Franciji in Švici pa je padal krvav dež (pepel od lave). Lizbona, ki je takrat bila bogato in svetloče trgovsko mesto, je doživela prve tri potresne sile 1. novembra 1755 ob pol 10 dopoldne. Prvi je trajal celo četrt ure in je bil tako strašen, pravi kronika, da se je zdelo, »kakor da bi ljudje zemlja metala valove kakor jih meče voda«. Drugi in tretji sunek sta trajala le po eno in dve minuti. Bila pa sta tako grozna, da se je zrušilo vse, kar je še ostalo po prvem sunku. V četrti uri je Lizbona postala ena sama razvalina. Reka Tejo je vrgla svoje 15 metrov visoke valove po razvalinah, voda je požrla vse nasipe v pristanišču. Desetine ladij je požrlo vodovje, nad 1000 mornarjev je utonilo. Še drugič je udarilo morje nad razvaline in se potem umaknilo s tako silovitostjo, da je potegnulo seboj vode reke Tejo, katere struga je nekaj minut bila čisto prazna. Ubityh je bilo v nekaj hipih nad 80.000 ljudi. — V istem času in v prihodnjih dneh je potres razdeljal mesto Cadiz in Xeres na Španskem, Mogador in Fes v Maroku. Strašni potres sta čutili Evropa in Amerika.

Martinique, dne 8. maja 1902: Na otoku Martinique je na vznožju gore Mont Peleeja stalo mesto St. Pierre s 30.000 prebivalci. Mont Pelee je imel dotlej za ugasel ognjenik. V njegove žrele se je svetilo lepo modro jezero. V začetku aprila 1902 pa je to jezero postalo nemirno. Začeli so se mali potresi; a učenjaki so prorokovali, da ne bo nič hudega. Na vnebohod dne 8. maja pa se je zemlja strašno stresla, zagrmelo je ko tisoč gromov, bliski so švigali, iz ognjenika se je vspalala žareča lava s strupenimi plini. V 10 minutah je bilo vse končano. Od 30.000 ljudi sta ostala živa le dva: na čudežen način je bil rešen en čevljar in poleg njega še neki zamorec, ki je bil zaradi tatvine zaprt v ječi. Vsi drugi so ali zgoreli ali pa jih je pomoril strupeni plin.

San Francisco, dne 18. aprila 1906: prejšnji večer je bila slavnostna predstava v operi. Pol je Caruso. Vsi milijonarji zahodne Amerike so razkazovali ta večer svoje bogastvo v operi. Drugo jutro ob 5 pa naenkrat grozovit potresni sunek. Hišice,

sreča na Japonskem 1. septembra 1923. Nekaj minut čez poldne. En sam potresni sunek pretrse Tokio in že leži vse v razvalinah. Arzenal eksplo-dira. Le cesarska palača je ostala.

Na zemlji so našli 750 ognjenikov — gora, ki bljujejo ogenj. Od teh pravijo, da jih je 400 ugaslih, takih, ki že stoletja niso delovali. Od drugih 350 jih je 20 zelo nevarnih. Ti vedno pretresajo svet s svojim delovanjem. Največji ognjenik sveta je Popocatepetl v Meksiki, ki so ga že stari Azteki imenovali »kadeža se gora«. Obseg podnožja meri 52 km, žrelo je široko 1 km, visok pa je 5420 m. Ta je največji, a ne najbolj nevaren.

Po pravici moli katoliški kristjan: Šibe potresa reši nas, o Gospod!

† General Uriburu, bivši argentinski državni predsednik, je umrl v Parizu. L. 1930 je vodil revolucijo v Argentini in potem sam prišel na krmilo. Sedaj je druga revolucija pregnala njega.

Zaklad v Karpatih

V ruskih emigrantskih krogih veliko govore o zakladu v Karpatih, v okolici Užhoroda. Znaša baje do poldrugega milijona rubljev v zlatih desetrubeljških črvoncih. Lanskega novembra je zadržala čechoslovaška obmejna straža trojico moških, ki se je brez potnih listov vtihovala iz Poljske. Zato so imeli potniki po 300 dolarjev v gotovini in težke ameriške avtomatične samokrese. Navedli so očitno izmišljena imena ter niso marali povedati, kaj iščejo na Čechoslovaškem. Oblasti so jih izročile Poljakom. Mesec dni pozneje, pred Božičem, so aretirali orožniki na istem kraju četvorico moških, ki zopet niso imeli nobenih osebnih izkazov, a so bili dobro oboroženi in založeni z dolarji.

Ljudje, ki razpolagajo z ameriškim denarjem, potujejo navadno po Evropi v spalnem vozu ter nimajo navade tvegati življenje na meji, kjer jih lahko ustrelji prvi vojak. Torej so imeli lučji posebne vzroke, da skrivaj obiskati čechoslovaško ozemlje. Primerjanje prstnih odtisov je kmalu ugotovilo, da so trije izmed četvorice isti potepuhi, ki so jih pred enim mesecem odgnali na Poljsko. Preiskovalni sodnik, ki ni vedel kod ne kam, je jetnikom sporočil, da so osumljeni vojnega vohunstva. Zakon kaznuje sličen zločin z doživljenjskim zapornikom. V tej sili so postali jetniki zgovornejši.

Izpovedali so, da iščejo en milijon in pol zlatih rubljev, ki so skriti v gozdovih blizu Volova, okraj Užhorod. Izkazalo se je, da iskalec zlata sami ne vedo, odkod zaklad izvira. Eni izmed njih so pravili, da je zakopal zlato na povelje carjevega brata, vel. kneza Mihajla, neki general, divizijski poveljnik, pri naglem umiku ruske vojske v Karpatih leta 1915. Drugi so zopet slišali, da izvira zlato iz zakladnice kijevske državne banke. Po židu Schwarzbardu v Parizu predlani ustrojeni ukrajinski prezident Petrulja je pobegnil čez Poljsko na Čechoslovaško, kjer so razorožile oblasti njegove oddelke. Preden se je to zgodilo, je skril zlato v globini Volovskega gozdu.

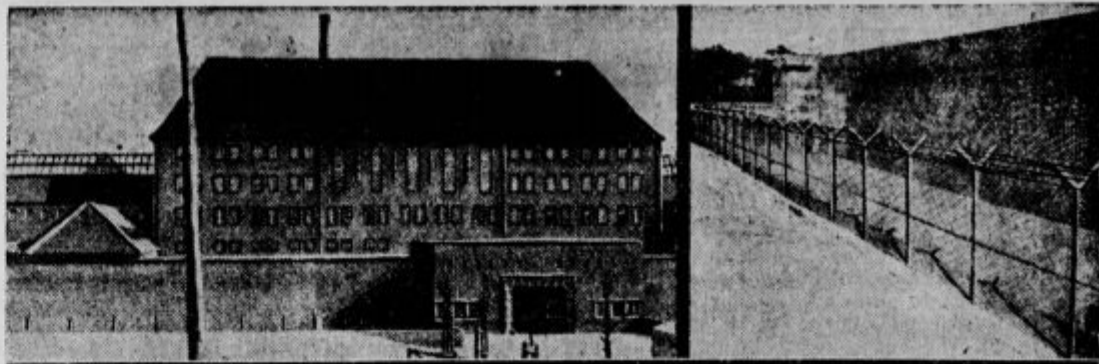
Javnost je malo izvedela o teh navedbah. A zdi se, da so v Pragi prepričani o njih resničnosti. Lani pozimi so vrtali delave v gozdu tla, kopali globoke jame in iskali baje v debli vrezana znamenja. Hud mrz je kmalu preprečil to raziskovanje. Letos, ko je skopnel sneg, so se baje dela zopet pričela. Štirje iskalec zaklada pa so prezimili v Užhorodu.

SKOPUH

Skopuh: »Vi razkazujete znamenitosti mesta. Koliko pa to stane?»

Voditelj tujcev: »Sto dinarjev.«

Skopuh: »Plačal vam bom samo polovico, ker sem kratkoviden.«

Najmodernejšo jetnišnico so zgradili na Brandenburskem v Nemčiji. Gradili so jo 4 leta. Novi zavod ima prostora za 900 jetnikov in je zelo higijensko urejen. Zaradi tega bodo sedaj lahko zaprli več starih jetnišnic. Slika na levi nam kaže pogled na celotno poslopje. Na desni pa vidimo, kako je preskrbljeno, da jetniki ne morejo pobegniti. Na zunanji strani je visok zid. To stran zidu je močna ograja iz bodeče žice. Po hodnikih med zidovi in žično ograjo pa patrolirajo noč in dan pozorni in močni psi. Na vogalih zidovja so opazovalni stolpi, s katerih ječarji na dve strani lahko pregledajo dvorišče.

Premagana jetika

Švicarskemu znanstveniku dr. Spalingerju se je posrečil nov izum, ki mu bo prinesel naslov največjega dobrotnika v zgodovini zdravstva, če je seveda vse res, kar pišejo o njem londonski listi. Iznašel je namreč novo sirotko, ki v kratkem času ozdravi vsakršno jetiko in tudi pri zdravem človeku prepreči okuženje s Kochovimi bacili. Dr. Spalinger je prepričan, da bo zdaj jetika premagana nevarnost, kakor so kože. Nova sirotka se je enako uspešno obnesla pri ljudeh in živalih.

Raziskovanja, ki so imela veliko uspeha, so trajala dvajset let. Znanstvenik je deloval v največji tajnosti, ker ni maral nobene reklame in se je tudi bal obuditi prezgodaj upanje. Porabil je v laboratoriju vse lastno premoženje, ki ga je podedoval po očetu, švicarskem tovarnarju, vso ženinoto doto in ves denar, ki so ga prispevali bogati sorodniki, v celem do 25 milijonov dinarjev. Kljub temu ne bi bil mogel zaključiti svojega dela, če bi mu v zadnjih letih ne bili priskočili na pomoč londonski mecen, ki so izvedeli o velikem pomenu izuma. Zda je sporočil dr. Spalinger sestavo svoje sirotke britskemu ministru narodnega zdravja in vodilnim londonskim bolnišnicam za praktično opazovanje. V aprilu je prvič predaval o svojem izumu ožjemu krogu v zasebni hiši lady Seafort, znane javne dobrotnice. Predavanje je zbralo sijajno občinstvo. Med drugimi so bili navzoči vojvoda Westminsterški, lord Alington, lord Wolverton, Aga-

khan in druge osebnosti. Dr. Spalinger, ki je po dolgih letih prvič zapustil svojo telavnico, je bil tako razburjen, da proti pričakovanju ni mogel spregovoriti niti besedice. Namesto njega je prečital njegov rokopis general sir Frederick Maurice, znani kemik, ki je dr. Spalingerju stalno pomagal pri delu.

Sirotka, ki se vcepi človeku ali živali, je popolnoma nevarna ter ne more povzročiti nobene škode organizmu. Njen glavni sestavni del so mrtvi protituberkulozni mikrobi, ki pa morajo prestati daljše strokovno postopanje. Od kraja se razvijajo pod istimi pogoji kakor v živem telesu. Nato se prenesejo v hladnejšo okolico in morajo poginuti. Ta povsem naravna smrt nič ne učinkuje na kemične in fizične lastnosti, ki ostanejo neizpremenjene kakor pri živih mikrobih. V obliki cepiva ti mikrobi takoj pomorijo bacile jetike. Imajo še eno dobro lastnost: delujejo tem bolj naglo in učinkovito, čim bolj je bolnik zastrupljen po bacilih jetike. Ozdravljenje je enako uspešno v vseh slučajih. Bolniki, ki bi morali umreti v nekoliko letih ali celo mesecih, so rešeni za novo življenje. Posamezne kemične, nemške in druge tovarne so izumitelju ponudile pravilne zneske, če bi jim prepustili sirotko v monopolsko izkoriščanje. A dr. Spalinger je zavrnil vse ponudbe in popolnoma brezplačno izročil svoj izum človeštvu.

Človeške zablude

Amerika slovi po tem, da ima neizmerno številno verskih sekt. Kdorkoli si izmisli kako norost, jo razglasi za novo vero in kmalu dobi dovolj sebi enakih somišljenikov. V Kanadi se je pojavila nova verska sekta, ki uči, da morajo ljudje nagi hoditi po svetu. Dne 1. majnika se je v mestu Nelson v Britski Kolumbiji zbralo 200 teh »svernikov«, ki so v sprevedu korakali iz svoje kolonije proti mestu. Policija je bila prisiljena ta čudni spreved ustaviti in obrniti nazaj. Ampak nagi »sverniki« so se spustili s policijo v boj. Bilo je nekaj tepenih, končno pa je policija prišla in zaprla 117 teh nagev, med katerimi je bilo 33 — žensk!

IDILA V ARABJI

V arabskih puščavah med nomadskimi beduini so žene, ki morajo opravljati dela, dočim moški lovijo in počivajo, vedno oborožene, da se morejo braniti pred napadalci iz sovražnih plemen.

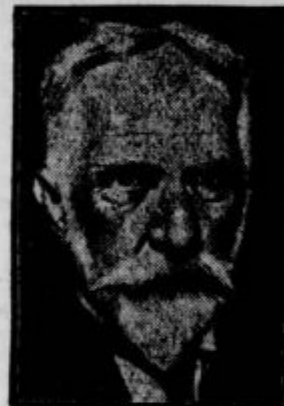
Zemeljski plaz pokopal hišo in prebivalce

V južnofrancoški pokrajini Hautes-Pyrenees se je blizu mesta Tarbes v soboto dopoldne sprožil velikanski zemeljski plaz. S hriba se je naenkrat začelo premikati na tisoče metrov prsti, gramoza in skalovja, kar vse je bilo pomešano z vodnim peskom. Preden se je nesreča zgodila, so ljudje slišali, kakor da bi pod zemljo nekaj silno škripalo. To škripanje je opozorilo ljudi, da se morda bliža kaka nesreča, v sled česar so bili pravočasno opozorjeni in so zbežali.

V neki kmečki hiši pa so bili doma trije domači, ki tega podzemeljskega škripanja niso slišali ali pa se za to niso zmenili. V hipu pa so že silne množine prsti in skalovja zasule hišo in z njo vse tri domače, ki so pod razvalinami ostali mrtvi. Kljub skrbnemu kopanju doslej še niso mogli priti do razvalin hiše, ne do trupel. Eden od sosedov, ki je stal daleč stran, ko je nenadni plaz zasul hišo, pripoveduje, da je plaz tako hitro stisnil sicer močno in iz kamenja zidano hišo, kakor da bi kdo zmečkal škatljo sardin. Sorodniki teh ponesrečenih kmetov so sedaj v kupu, ki ga je napravilo plazovje, posadili svečke in jih prižgali, ker sodijo, da je ta kup grob njihovih svojcev.

Leseni konjiček prevrnil vlak

Z Dunaja poročajo, da se je pri postaji Staatz 10letni deček igral in svojega lesenega konjička postavil na železniški tir. V tem je pridržal osební vlak, katerega pa je leseni konjiček vrgel s tira, vsled česar so bili štiri osebe ranjene in je bil promet na tej progi več ur zaprt.

† Profesor Maks Rubner, najstarejši profesor na berlinski medicinski fakulteti, je umrl, star 78 let.

Oplenjen muzej pregnanega kralja

Pregnati portugalski kralj Manuel živi na svojem posestvu v Teddingtonu na Angleškem. V soboto zjutraj pa je njegov grad obiskala tolpa predrznih vlomilcev. Iz njegovega muzeja, v katerem hrani dragocene umetnine, so odnesli mnogo dragocenosti, med drugim znamenito Romneyevó sliko in zbirko minijatur, starin in drugega, v vrednosti več tisoč funtov. Čeprav ima kralj Manuel v gradu številno služinčad in je povrh tisto noč spalo v gradu tudi več gostov, vendar nihče ni slišal niti najmanjšega sumljivega šuma. Policija sodi, da so tatvino izvršili isti lopovi, ki so pred kratkim poropali umetnine grofa Spezia di Radione.

Dva človeka zgorela vpricho tisočev gledalcev

Iz Chicaga poročajo, da je v nedeljo 1. maja križarilo nad mestom zasebno letalo, v katerem sta sedeli dve osebi. To letalo je opazovalo na tisoče ljudi v mestu in okolici. Naenkrat so ljudje opazili, da se je letalo eno krilo odlomilo. V naslednjem trenutku je letalo začelo padati in se po zraku prekucevalo. Priletelo je na široko cesto, ki je bila vsa z asfaltom tlakovana, ter se razletelo v tisoč koscev. Takoj nato je iz razvalin letala šnil plamen, ki je popolnoma uničil ostanke, preden je prišlo na pomoč gasilstvo. Občinstvo je moralo gledati, kako sta mu pred očmi zgorela dva človeka v razvalinah letala.

Pojdi no z voza, Jerica. Ne morem gledati, da konj tako težko vleče.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta. Certo itd ima vedno v zalogi

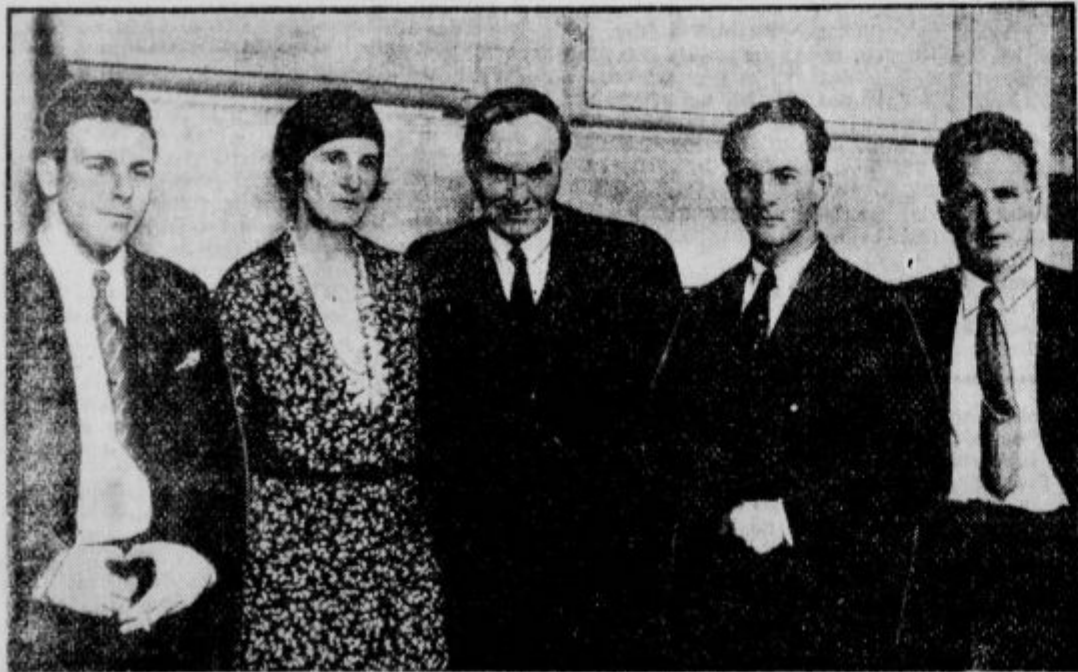
Istodob. Jugoslovanske fotografije v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Zadnja Washingtonova sorodnica živi v Nemčiji. Letos je Amerika slavila 200letnico rojstva velikega ameriškega državnika Jurija Washingtona. V Monakovem še živi zadnja njegova sorodnica, Marija baronica Washington.

hiše, palače, tovarne, tovarniški dimniki — Vse to je v hipu zgrmelo na speče prebivalstvo. Zemlja se je tresla eno celo uro. Nastali so veliki požari, plin v ceveh je eksplodiral, vodovodne napeljave je razdrilo, ogromni morski valovi so odnesli iz luke vse ladje na morje. Brez strehe je ostalo 200 tisoč ljudi, izpod razvalin so izvlekli 15.000 težko ranjenih in 200 mrtvih. Koliko pa jih je ostalo za vedno pokopanih, niso nikdar dognali. Zločinci so začeli pleniti. Vojno stanje. Vojaštvo strelja. Škode 400 milijonov dolarjev.

Slede še druge katastrofe. Vozuv bljuje lavo in ogenj. Etna na Siciliji grozeče deluje. Strašen potres razdene Mesino. Nato pa sledi strašna ne-

PRED SODBO

Pred porotnim sodiščem v mestu Honolulu na Havajskem otoku se je vršila te dni razprava proti ameriškem mornariškemu častniku Massieuju in njegovi tašči Fontescu, ki sta umorila nekega domačina. O tem strašnem zločinu smo svojčas poročali. Zločinci so hoteli pobegniti in so se ukrivali na ameriško vojno ladjo; morali pa so jih izročiti sodišču radi silnega razburjenja domačega prebivalstva. Sodba v tem procesu, ki je razburil vso Ameriko, bo izrečena te dni.